

Christians Breve

Dansksindet tysk soldat under 1. verdenskrig
Indkaldt 1. november 1915
Savnet fra 31. august 1916

Afskrift af breve, Assens 2004

Christians breve

Afskrift af 107 breve og postkort, som Christian Jacobsen har skrevet og sendt hjem til sin familie, medens han gjorde tjeneste som tysk soldat under 1. verdenskrig.

Afskriften er så vidt muligt nøjagtig i det omfang teksten har været læsbar. Dog er der lavet en del rettelser hen imod dansk retskrivning uden i øvrigt at ændre sætningerne. Visse stavemåder er tilrettet, men nogle typiske vendinger for Christian og for denne tid er bevaret. Brevene er skrevet af Christian med baggrund i en tysk skolegang og et dansk hjem og naturligvis præget af den alsiske dialekt.

Christian var født 18. juli 1896 i Nørreløkke, Nordborg sogn på Als.

Hans forældre var Jørgen Jacobsen og Kjestine Grau.

Hans moder døde inden han fyldte 1 år.

Hans stedmor Karen, som var søster til hans moder, døde da han var 6 år.

Hans 2. stedmor Helene var min mormor.

Altså var Christian min moders halvbror.

Christian var til session i juni 1915 og blev indkaldt til tysk militærtjeneste i november 1915 som Landsoldat ved II Rekrut afdeling,

Infanteri Regiment 1. E 85, 5. Korporalskab i Rendsborg.

Han faldt ved Somme i Frankrig den 31. august 1916.

Brevene skildrer indgående, hvad en ung mand, der indkaldes til militærtjeneste for et land, som han ikke sympatisere med, oplever og tænker under tjenesten, hvor formålet er, at uddanne soldater til at kæmpe mod en fjende i skyttegravene.

Jørgen H. Møller, Assens 2004

Sønderborg, 11-06-1915 : Postkort med foto af Christian til J. Jacobsen¹.

Kære forældre.

Nu har vi turen overstået, og jeg blev taget til Infanteriet. Jeg meldte mig til Kavaleriet, men fik den besked. ”Warum nicht lieber laufen“. Af 120 mand, 2 Over..., 1 fri og 2 Kaval. Resten Gardere og Infanterister. Vi skal ikke ind førend alle de gamle er inde.

Hilsen til Eder alle fra *Christian*.

Guderup, 01-07-1915 : Postkort med foto af Christian til Lorenz Hansen, som senere blev gift med Christians søster Anne Margrethe Jacobsen. Lorenz var i tysk tjeneste i Rendsborg.

Kære Lorenz.

Nu har jeg Sessionen overstået og blev taget til Infant. Jeg meldte mig til Kavall., men fik den besked. ”Warum nicht lieber laufen”, ellers gik alt godt. Rek... ved du jo nok vi gør ikke. Vi har fået 10 russere her på Hjortspring og nu kan vi jo gå med hænderne i lommen. Tak for dit brev, som jeg med spekulation har modtaget.

Ellers lev vel. *Christian*. Skriv snart.

Rendsborg, 02-11-1915 : Feltpostkort til J. Jacobsen, Nørrelykke

Kære alle.

Jeg er velbeholden kommen til Rendsborg sammen med 500 mand, de fleste fra Als. Vi kan ikke klage over behandlingen, vi får 2 gange god mad, mere end vi kunne spise. Det var umuligt at telefonere til Holm, da vi skulle holde sammen. Vi har lige fået et styrtebad, og det er helt morsomt. I morgen skal vi i kludene. På rejsen til Flensborg traf jeg C. Jensen fra Stolbro og vi havde meget at tale om.

Nu alt vel til vi ses. Jeg skriver mere i morgen. *Christian*.

Rendsborg, 03-11-1915 : Feltpostkort til J. Jacobsen, Nørrelykke,

Kære forældre og søskende.

Nu er vi alle mand i kludene. Jeg var tilfreds, når jeg kunne tage dem af igen. Det er rigtige gamle blå uniformer, vi er kommen i. Vi har gode underofficerer, kun en Gefreiter på stuen er vi helt ulykkelig med. Maden er helt god. Vi er i dag bleven grundig undersøgt, men der var kun få, der kom til Traurig. Da er Jørgen Laursen også her i Rendsborg. Jeg ville nok gå til fods hjem, når jeg kunne slippe.

Nu mange hilsner sender Eders *Christian*.

Rendsborg, 07-11-1915 : Feltpostkort til Frederik Jacobsen, Nørrelykke.

Kære broder.

I Dag vil jeg sende dig et par ord. Du bedes hilse dem alle, også Villy. I får alle et kort, når jeg kan få tid. Frihed gives der ikke meget af. Vi har alle fået nyt feltgrej og skal i eftermiddag til staden, og så skal jeg købe Andreas et rigtigt kort.

Venlig hilsen. *Christian*.

Rendsborg, 10-11-1915 : Brev på papir med regimentsmærke.

Kære forældre og søskende.

Har i aftes modtaget Eders brev med glæde og ser, at I har det godt. Vi har nu i middag 2 timer fri, da vi i nat skal have øvelse. Og så vil jeg fortælle Eder lidt om dagens begivenheder. Kl. 5 står vi op af reden, et meget hårdt leje. Men mit sovedæk bruger jeg sådan, at Gefrejteren ikke mærker det. Fra kl. 5 - 7 skal vi gøre alt rent, hvad der hører kaserne til, drikke kaffe og pudse og meget mere. Fra kl. 7 - 8 er vi i skole. 8.15 - 9 gymnastik. Fra 10 - 12 lære at fægte og sigte. Fra 12 - 1 middag, vi spiser hvidkål og kød, steg og kartofler, rissuppe, ærter og kød og en slags havremad. Flæsk får vi aldrig.

Fra 1 - 4 marchture rundt om Rendsborg. Dette er ikke Als. Når vi først er uden for byen, så er det sjældent at træffe et hus. Vi er også flere gange kommen over Kanalen. Fra 4.15 - 5.30 øvelse, 5.30

1 Se forside.

– 6.30 geværrensning og fra 7 – 7.15 parole. Vi må ikke gå i seng før kl. 9, og så skal det være på en gang. Den sidste skal klæde sig på igen og pudse lampen med skjorten, men jeg har sluppen endnu. Havde det ikke været krig, så var det hele sjov. Hvorledes går det ellers med krigen, vi hører slet ikke noget, kun vor Feldwebel sagde, at franskmændene og englænderne blev ikke nemme at slå. Vi fik i går pokker på og blev indsprøjtet i brystet. Det er den Chr. Jensen, der har tjent hos os, jeg mener. Når du skriver igen kære moder, bruger du ikke at sætte frimærker på. Ellers har jeg det godt. I må nok sende mig lidt brød eller hjemmebagt kage, det gør ikke noget, at det er det samme som vortbrød, et par øller, da de koster 5 – 10 Pf. i kantinen.
Venlig hilsen til Eder alle. *Christian.*

Rendsborg, 17-11-1915 : Brev på papir med regimentsmærke.

Kære forældre og søskende.

Først mange tak for den gode pakke og brødet, som jeg har modtaget. Jeg har allerede smagt øllene, og de er meget gode, kan de opbevares en 14 dage? Vi var i formiddag til kirke, bagefter lagde vi Ed af til den tyske fane. Det vil jeg ikke fortælle videre om, da det slet ikke interesserer mig og Eder heller ikke. Det er en stor skam, at drage på march når 90 % af Nordslesvigs unge synger de største tyske viser. Dette kan jeg ikke forstå, nu får vi dog først tyskerne at kende. Jeg havde i går kort fra Lorenz, han har det jo nu godt. Også fra Ingver. J. Lauersen er ikke her i Rendsborg, han er oppe på den anden side Berlin. Kunne I kende mig på det billede jeg sendte. I morgen må vi begynde at bruge handsker, det er også meget koldt i hænderne, så jeg og flere tabte bøssen forleden dag. Og I kan tro, vi fik os udskældt og det ikke så knap, og smide os ned en halv snes gange også, men det kender vi nu rigtig godt. Men når det er nat, har de ikke rigtig kommando over os, thi vi stormede Rendsborg i nat mod IV afdeling. Nu er det så vidt mørkt og jeg kan ikke se.

Nu vil jeg slutte med en venlig hilsen. *Christian.* Tak for alt godt.

Kære fader, du bruger ikke at sende penge, da jeg endnu har nok. Da vil jeg hellere have et brød engang, når I kan undvære det. Jeg skal nok vare ad, når jeg har opspist.

Kære moder har du så meget arbejde dermed ved at sy og alt muligt. Nu lev vel, på gensyn og skriv snart. Tøjet er ikke afsendt, vi har ikke med det at gøre, da vi har det afleveret.

Rendsborg, 20-11-1915 : Feltpostkort til J. Jacobsen.

Kære forældre.

Nu i dag er mit tøj for bestemt afsendt. Jeg så det blev henkørt. Det værste er, at jeg har tabt nøglen til kufferten. På kantinen havde de ingen der passede, men når I henter den, bedes du kære fader få en hos Jacobsen. I dag har vi haft det meget godt. Mathias Hellesøe er rejst hjem på 2 ugers orlov. I morgen må vi gå alene ud af kasernen.

Nu en venlig hilsen. Skriv lidt når I har tid. *Christian.*

Rendsborg, 21-11-1915 : Postkort m. foto af stor soldatergruppe til Jørgen Jacobsen².

Christian nr. tre fra venstre i bagerste række.

Kære alle.

I eftermiddag har vi været ude at se byen. I formiddag i kirke, krigsgudstjeneste kan man godt kalde det da der ikke bliver talt om andet. I morgen skriver jeg et brev, hvorledes det er gået mig ved skarpskydningen.

Nu en venlig hilsen *Christian.*

18 årige er her på session.

Rendsborg, 24-11-1915 : Postkort til Kjestine Jacobsen.

Kære søster.

Hjertelig lykønskning til fødselsdagen. Skydningen er gået temmelig godt, så jeg måske kommer på orlov næste søndag. I nat fra kl. 9 – 12 skal jeg og en underofficer på patrulje. I 30 ra skal vi ind, at der ingen soldater er beruset.

Venlig hilsen. *Christian*

Rendsborg, 25-11-1915 : Et kort.

Kære familie.

Tak for den pakke jeg skal hente kl. 8. Efter 2 dages hård tjeneste er vi i eftermiddag kommen lidt til ro. I går fra 6½ til 11½. Fra 12 – 8 og patrulje fra 9 – 12. Men i morgen begynder det igen fra kl. 6 – kl. 1, 40 km march. Havde det kun været i civil, havde det ikke været så slemt. Når I får dette kort har jeg snart været her i 4 uger. I bedes kære forældre sende mig lidt brød og smør. Cigarer bruger I ikke sende mig. Jeg skriver et længere brev i morgen. I dag er jeg bleven indsprøjtet for sidste gang, og det er også godt, da det hæmmer kroppen meget. Fader bedes skrive et brev, hvad I foretager Eder derhjemme.

Venlig hilsen til Eder alle. God nat. *Christian.*

Rendsborg, 26-11-1915 : Et brev.

Kære familie.

Brevet får jeg ikke færdig i aften, men lidt begyndt får jeg dog. En stram march har vi haft i dag. Jeg har fået huller på fødderne. På Revier fik jeg det lidt ordnet, men fri for tjeneste er det ikke noget der hedder. På søndag den 5. dec. kommer der 30 mand på orlov, måske kommer jeg også med. I julen får alle 5 – 6 dage, der ingen dumheder har begået. Nu i seng, god nat.

Lørdag middag. Efter et livfuld hvidkål kan jeg igen. Kl. 2 skal vi bade. Det er ikke så stramt i eftermiddag. Vi er i dag bleven een mindre. Davidsens søn fra Damsager har begået 3 tyverier, som først 3. gang blev opdaget. Den første dag vi kom her, 16 mark fra Schmidts søn i Havnbjerg, men han meldte det ikke. 2. gang 18 mark, og i går 9 mark. Han gik straks til kantinen og drak kaffe, og hans kammerater vidste, at han på den foregående dag ingen penge havde. Det blev så meldt, og han bekendte også. Han blev så bortført af to soldater med opplattet gevær. Hvem skulle have troet det om ham. Det mindste han får er et år fæstning.

Du skrev kære moder om tøj, det har jeg nok af foreløbig og strømper også. Vi har fået to par udleveret. Det fryser her temmelig godt, der er også et tyndt lag sne. Nu skal den store tyr vel snart leveres. Når I får disse ord, har vi jo været her i 4 uger. Den 6. dec. skal vi til Lokstedlager. Nu kan jeg ikke få ro mere. Stuen skal vi have rengjort.

Nu mange venlige hilsner sendes fra *Christian.*

Rendsborg, 28-11-1915 : Et brev.

Kære søster.

Efter flere timers Kosmorama vil jeg sende dig et par linier. Jeg har i middags skrevet til Lorenz. Jørgen Grau er død, har jeg hørt i dag. P. Madsen fik telegram. Det var simpelt gjort af M. Hellesøe, at han gik til lysbilleder. Du kan også tro, at det var smukt at se. Men orlov næste søndag blev der ikke noget af. Vi skal med første tog på mandag til Loksted. Men ellers kunne du eller fader og moder besøge mig. Thi i aften er der bleven sagt til træning, at der gives ingen orlov til Nordslesvig mere, uden at Amtsforstanderen og Landråd gav lov dertil. Kasernen jeg ligger på, er den store kaserne, som ligger ud efter Kanalen ikke langt fra banegården. Nu kan I se, hvad det kan blive til. I dag er kasernen fuld af besøg. Vi har i dag fået en helt ny grå mantel. Hvad det militær koster, det er store tal. 3 klædninger, 3 par støvler. Vognene, som du skrev om, er svunden meget. Der afgår militær herfra hver uge.

Hils dem alle fra mig, også Villy. Se et par der kunne blive af ham og Thøre. Jeg har helt tabt lysten til pigerne. Kan både sy og holde stuen i orden, rede seng og alt muligt, har ingen kone behov. Har de attenårige været til session derhjemme. Nu har jeg ingen mere tid og tak for dit brev.

God nat. Din broder *Christian.*

Rendsborg, 02-12-1915 : Feltpostkort til J. Jacobsen.

Kære forældre.

Tak for pakkerne, som jeg har modtaget i dag og i går. Jeg har ikke tid til at skrive et brev før på søndag. Vi er ved at pakke i aften. I morgen kl. 6 skal vi på march, 45 km. Jeg tror ikke, at jeg kan holde det ud. Og så på mandag morgen skal vi til fods, 70 km til Loksted med fuld oppakning. Det regner hver dag her hos os. En våd pels har vi fået de sidste dage. Jeg har i dag haft brev fra Lorenz, han har det godt.

Venlig hilsen og tak for alt godt. *Christian.*

Rendsborg, 05-12-1915 : Et brev

Kære forældre og søskende.

Søndag eftermiddag. Endelig har jeg fået så meget tid til at skrive et brev. I morgen tidlig går det til fods til Lokstedlager. Tilbagekomst søndag aften den 13. med toget. Det er ikke som jeg skrev 70 km, men 45 km og da vi har sendt noget af vor oppakning med toget i dag, så kommer vi nok lykkelig dertil. Der værste er, at der ligger nogen sne på jorden. I den tid vi er der bedes i ingen pakker sende. Når jeg er til Rendsborg igen, vil jeg nok have en pakke. Jeg har fået brev fra Lorenz, han har det jo godt. Måske kan vi begge to komme hjem i julen på orlov. Nu er jeg sund nok igen og kan nok udholde den skrappe tjeneste. Vi er næsten våde hver dag, men har alligevel holdt varmen kan I tro. Vi har også lært at grave skyttegrave, og når vi nu kommer fra Loksted er vi vist så vidt uddannet. M. Hellesøe er kommen på 14 dages orlov. P. Madsen er kommen fra mig på stuen, ligeledes Bruhn og Gammelgaard fra Varnæs, som alle var dansksindede. C. Jessen er kommen i stedet for, men det er en mærkelig fyr.

Hvorledes går det i Frankrig, da alle soldater kommer dertil. Vi har fået en Gefreiter fra Fronten. Han har haft en afdeling frivillige. Disse græd og ville ikke storme, og da fik han den besked, at skyde på dem. Der er en her på stuen fra Rinkenæs, han fik det sørgelige budskab i går, at hans 4. broder er falden. Maden vi får hver middag er meget god og også nok. Men det er kun brødet der er knap. Jeg tror nok, jeg er bleven federe her, da det er sundt arbejde, vi gør her. Det er bleven os spurgt, om vi bor nær ved vandet. De er vist urolig ved at lade os rejse hjem på orlov. Mit sovedæk har de set, men da det er krigstid må vi nok bruge det.

Nu mange venlige hilsener til Eder alle fra *Christian.* På gensyn i julen.

Loksted, 06-12-1915 : Et brev.

Kære familie.

Nu er vi ankommen til Lokstedlager, men så træt som jeg aldrig har været, også helt gennemblødt. En gang tømte vi støvlerne af. Men nu har vi fået tørt på og om et øjeblik i seng, og kan sove til kl. 8 i morgen. Vi var i alt 1300 soldater fra Rendsborg, et meget langt tog. Papiret og også bleven vådt. Barakken vi ligger i er fangelejer, og russerne er lige rykket ud. De gamle 40 årige karle der var med, var der mange der blev slappe.

Nu mange venlige hilsener. *Christian*

Rendsborg, 13-12-1915 : Feltpostkort til J. Jacobsen.

Kære forældre og søskende.

I går aftes ankom vi til Rendsborg igen, og i formiddag har vi haft skiveskydning. Held havde jeg, idet jeg tjente mig 6 dages orlov i julen. Fra onsdag den 23. til tirsdag den 29. dec. Ellers har jeg det godt.

Venlig hilsen til Eder alle. *Christian*

Rendsborg, 14-12-1915 : Postkort til Kjestine Jacobsen

Kære søster.

I aften skal du have en hilsen. Jeg har det godt og kommer hjem på 6 dages orlov på onsdag med første tog fra Rendsborg. Jeg skriver et brev, når jeg får tid.

Christian.

Rendsborg, 15-12-1915 : Et brev.

Kære familie.

Tak for den gode pakke, jeg modtog i aftes, som jeg let kan slå til med til julen. Orlov er vi nu vis på, halvdelen kommer i julen og resten til nytår. Jes Hansen og M. Gademan kommer også i julen. Vi kan vist ikke komme før med første tog fra Rendsborg 6.15, onsdag. Kan vi komme af sted på tirsdag aften, så når vi Sønderborg samme aften. I må ikke vente mig på bestemt tid. Nu i dette øjeblik er M. Hellesøe her på stuen, og han fortæller, at han har talt med Grethe. Krentzen er i Oldenborg. Han blev telegrafisk kaldt bort den 2. december, og siden har han været der, men

kommer hjem i julen på orlov. Han har nu 6 russere og J. Møller og ingen andre. Så det hele er i ussel forfatning. Hvorledes går det med tyrekalvet? Håbentlig en rigtig god tyr.

Jeg glæder mig også til at komme hjem i julen. Vi må gøre et forsøg på nytårsorlov. Måske kan vi tærse lidt med hestekraft og så få arbejdsorlov, det er der flere, der har fået. Chr. Jessen kommer ikke før nytår. Han har lavet en stor gæld her. Jeg har også lånt ham en daler. Det meste af hundrede mark har gået for ham. Vi har i aften fået en hel del æblegrød, rigtig god. Tjenesten er lige så stram som før, i regn og sne hver dag. Men vi kan godt holde varmen, og når vi kommer hjem, så er det strengt med at skifte tøj. I morgen skal vi bygge en stor skyttegrav. Nu har jeg ikke tid mere, skal gøre gevær rent. Jeg fik i går kød fra H. Chr. Hansen og de skriver, at Lorenz kommer ikke hjem. Nu en venlig hilsen, på snarlig gensyn. *Christian.*

Rendsborg, 28-12-1915 : Feltpostkort til J. Jacobsen.

Kære familie.

Velbeholden kommen til Rendsborg og tak for alt godt. I eftermiddag skal jeg se at have fat på Lorenz. Marchturen slap vi for. Den 4. januar skal vi til Lokstedlager igen til den 10.

Ellers alt vel. *Christian.*

Rendsborg, 01-01-1916 : Et brev.

Kære fader.

En hjertelig lykønskning til fødselsdagen og et rigtigt godt nytår ønskes Eder alle. Nu er Lorenz hjemme, min ansøgning blev afslået i dag. Så længe vi ikke har haft Besichtigung af Generalen får vi ingen orlov, og denne har vi først sidst i januar måned. Havde det ikke regnet, så ville jeg have besøgt Jens Nissen, thi han kom og hilste på mig forleden dag, og jeg skulle komme hen og besøge ham sammen med et par kammerater, og tilligemed har jeg orlov til kl. 11.30 i aften. På onsdag skal vi igen gå til Lokstedlager. Vi skal denne gang kun være der tre dage, når det kun ikke bliver koldt, så er det ikke så slemt. Nytårsaften var der lidt røre i kasernen. Vi fik en god steg og et par støvler øl. I formiddag var jeg til kirke. Nu ved jeg ikke mere nyt at fortælle Eder.

Mange venlig hilsner og fred i det nye år. *Christian.*

Hohenwestedt, 05-01-1916 : Feltpostkort til J. Jacobsen.

Kære familie.

En hilsen sendes herfra. Vi holder en times hvil. Da vejret er godt, bliver turen ikke så slem som sidst. 20 km har vi endnu, hvoraf det meste er hede. Her i stuen, hvor vi sidder, bliver sunget og spillet klaver og befolkningen er venlig.

Venlig hilsen. *Christian.*

Lokstedlager, 06-01-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Vi ankom så i går eftermiddag til Loksted. Det var heller ikke så let. Den sidste halve time faldt der flere, ¼ time til, havde jeg også været færdig. I formiddag måtte vi til parademarch, og i eftermiddag har vi været ude at bade i en eng, og stakkels Chr. Jensen måtte ned i en grøft og op og ned flere gange. I formiddag måtte han ud på vejen, krybe liggende til skam for alle de mange soldater, som er her, og han måtte blive ved, havde Feldwebel Leutnant ikke befriet ham. Denne gang er vi i blikbarakker, hvor vi har kammeratskab i rotter og mus, og der er mange som klager over små grå. Jeg har endnu ikke mærket noget. Regner gør det snart hele tiden, så det er godt jeg fik mig en lædervest. Lorenz har vel fortalt det, 38 mark har jeg betalt for den. Her i Loksted er der helt fuldt af marinere, som bliver uddannet til infanterister. I søndag går det tilbage til Rendsborg. Lorenz bliver vel nu hjemme på længere tid. Jeg har nok af alle slags, så I bruger ikke sende mig noget for det første.

Nu god nat. *Christian.*

Lockstedter Lager, 08-01-1916 : Postkort til J. Jacobsen m. foto af en gruppe soldater³

Kære familie.

Et øjeblik af vort levned sendes Eder ved dette kort. Disse to som står foran os er vore skrivere. Ham bagved i hjelmen er den Gefreiter, som vi har på stuen i Rendsborg. Venlig hilsen. *Christian.*

Rendsborg, 12-01-1916 : Feltpostbrev til J. Jacobsen.

Kære familie.

Nu er det flere dage siden jeg har skrevet, og da vi nu har Besichtigung overstået, som lige er endt. Den gik nogenlunde. Hauptman Harms og Ober Leutnant Hysner var til stede. Han var Zugführer, talte op. Ham undte jeg det også rigtig godt. Det han bedst kunne sige var kun - legen der Kerl - og det kom hundrede gange på dagen. Det er en politi fra Rendsborg. I bedes sende mig lidt smør og fedt med Lorenz, når han ikke er afrejst. Næste søndag kan jeg måske få orlov. At vi foreløbig kommer til Fronten tror jeg ikke. Min uniform, som jeg havde, var helt i stykker og så sneg jeg mig på kammeret og fik en ny for en mark.

Venlig hilsen. *Christian.*

I morgentidlig march.

Rendsborg, 18-01-1916 : Feltpostbrev til J. Jacobsen.

Kære familie.

Tak for den pakke som Lorenz bragte mig. Jeg har ikke haft tid at skrive før. Vi har besigtigelse af officerer hver dag, men nu er det overstået. Det er gået rigtig godt, så Hauptman siger, dette er aktive tropper. Jeg kan godt sende 50 hjem hver søndag. Nu ved jeg ikke om jeg kommer på søndag. Måske kommer Lorenz med. Sig Grethe tak for hendes brev. Hvoraf jeg ved, at I har det godt. I disse dage er tyskerne store på det, da Montenegro beder om fred. I aften siger de også, at Italien gør ligeså. Vi kommer ikke til Fronten før til forår. Vi vil ønske det bedste. Lorenz har jeg ikke talt med siden søndag. Vi ville besøge J. Nissen, han var ikke hjemme.

Venlig hilsen til Eder alle. *Christian.*

Rendsborg, 25-01-1916 : Feltpostbrev til J. Jacobsen.

Kære familie.

Tak for den tid jeg var hjemme. Det har ærgret mig meget, at jeg glemte passet. P. Clausen fra Havnbjerg gik det ligeså. De andre talte om mig i toget ved Svenstrup og da Peter fik eftersat havde han heller ingen. Han løb så tilbage og cyklede til Sønderborg. Vi har lige haft appel med søndagstøjet og klokken er 11½. Spise skal vi om et øjeblik, hvidkål. Den 2. februar skal vi til Loksted igen og det i 14 dage. Lorenz hentede mig søndag aften, og han var også her i aftes. Jeg tror også han bruger, hvad han får at høre tit. På søndag mener han at blive helt fri.

Venlig hilsen til Eder alle. *Christian.*

Rendsborg, 28-01-1916 : Feltpostbrev til Margrethe Jacobsen.

Kære søster.

I dag er de andre rejst hjem på orlov. Vi havde en stram march fra kl. 4 i morges til kl. 1 i middags. Da vi havde spist mad og de andre var afrejst, blev vi alle kommanderet i seng. Du kan tro, vi var slappe. Jeg kan hilse fra Lorenz. Vi var sammen i går, og når han er bleven undersøgt, kommer han i aften igen. I går på Kajserens fødselsdag besøgte vi J. Nissen. En meget net karl, han var også der. Vi blev beværtet med kaffe. Når man hører ham, skulle man tro, at krigen snart var ende. Derpå var vi i kino. Du kan måske vente Lorenz i næste uge, hjem for altid. Jeg tror vi får bedre dage. Denne uge har vi haft det rigtigt godt.

Venlig hilsen til Eder alle. *Christian.*

Lockstedter Lager, 03-02-1916 : Feltpostbrev til J. Jacobsen.

Kære familie.

Nu får vi henslidt et par dage her i Loksted. Føden er knap så dårlig som i Rendsborg. Kaffe får vi her. I Rendsborg har vi ikke fået kaffe, siden vi kom fra orlov. Kogt vand med tesmag var vor morgendrik. Det værste er, at ved siden af vor barak, er der et hestelazaret, hvor der er flere

hundrede heste, syge og sårede. Dette er et hæsligt syn, alle meget magre. I går døde der en, der havde et lansestik i kæben I disse dage kommer der en hel del attenårige til Rendsborg. Ønsker at disse linier må træffe Eder ved god sundhed.
Venlig hilsen. *Chr.*

Rendsborg, 04-02-1916 : Feltpostbrev til J. Jacobsen.

Kære familie.

Et par ord i en fart, da jeg er træt og vil i seng. Vi har i dag haft en stram march. Fra i morgen kl. 6.30 til kl. 3 i eftermiddag, og sandsækken har vi fået forhøjet til 8 pund. Lorenz mener at komme på orlov 14 dage. Næste søndag kan jeg også vist komme. I bedes sende mig lidt smør eller fedt. Jeg var i aftes i staden og ville købe mig lidt smør. I 7 forretninger var jeg inde, ingen steder var der noget at få. Der er ikke mere at få, heller ingen margarine. Ellers er tjenesten de andre dage ikke så stramme som før.

Mange venlige hilsner. *Christian.*

Rendsborg, 08-02-1916 : Postkort til Kjestine Jacobsen m. foto af 5 soldater. Fra venstre Christian, Jørgen Philipsen, en fra Hundslev, Andreas Schmidt Havnbjerg, Peter Clausen Havnbjerg⁴.

Kære Kjestine.

Du har vist ikke i længere tid fået et kort. Sig moder og Grethe tak for brevet. Lorenz er vel kommen hjem. Jeg kommer ikke før søndag den 20. feb.

Nu venlig hilsen *Christian.*

Rendsborg, 10-02-1916 : Feltpostbrev til J. Jacobsen.

Kære familie.

Dette brev modtager I vist på lørdag. Jeg kommer ikke denne lørdag. Vi skal have besigtigelse af Generalen fra Flensborg og v. Roel fra Altona. Går dette rigtig godt, får vi 2-3 dages orlov. De gamle karle på 40-45 år, som kom ind dengang vi kom, er blevet inkluderet til Fronten. Deriblandt var der to nittenårige, som blev forsat til os. Hauptman sagde i formiddags. Skade når I unge mennesker skulle komme til Fronten. Dette er et bevis på, at de holder os tilbage. Er billedet godt som jeg sendte, Kjersten? Navnene kan jeg sige Eder, når jeg kommer hjem. Lorenz er vel kommen uventet.

Nu venlig hilsen til Eder alle. *Christian.*

Rendsborg, 13-02-1916 : Feltpostbrev til J. Jacobsen.

Kære familie.

Tak for pakkerne, som jeg nu begge har modtaget. Mærkelig var det, at den store kom først. I dag er det jo søndag, og jeg skulle egentlig have ligget i sengen, da hostene ind imellem er slemme. Om jeg kommer på søndag, kan jeg ikke helt bestemme. I er måske i Guderup i dag. Hele Depotet fik i fredags nye bukser, Manchester, de fleste har knæene ude af dem. Mine har jeg end ikke brugt. Hejmdal har jeg modtaget nr. 30, 31, 32, de sidste to dage er der ingen kommen. Vejret er i dag ikke smukt og de fleste, som er gået i byen, kommer igen. Gefreiteren, som vi har på stuen, er nu meget bedre. Hauptman holdt forleden et foredrag. Han forlangte, at de skulle behandle os godt. Skændte de os ud for hund eller lignende, skulle vi melde det til ham. Og gjorde vi ikke det, så var det foragt og mistillid til ham.

Nu en venlig hilsen, på gensyn på fredag eller lørdag. *Christian.*

Rendsborg, 19-02-1916 : Feltpostbrev til J. Jacobsen.

Kære familie.

I har vel ventet mig i de sidste dage. Det gik ikke som jeg ville. Halvdelen rejser i dag lørdag. Resten næste lørdag til mandag aften. Jeg måtte tøve til sidst, da jeg i går ikke havde godt pudset. Når disse æsler vil have det, så falder man også op. Grunden var, at jeg havde ligget tre dage i sengen. Lorenz har haft held med sig. Tak for pakken, som han bragte. Besigtigelsen af Generalen

4 Se billedsider.

var meget god, men jeg tror til vor egen skade. I dag rejser der 600 til Fronten igen. Tjenesten bliver ikke så slem mere. I dag slet ingen, kun kaserne rengøring. Dette er vi nu færdig med. Nu en venlig hilsen til Eder alle. *Christian.*

Rendsborg, 12-03-1916 : Et brev.

Kære familie.

Nu er vi ankommen til Rendsborg igen, og det er også meget bedre end i Loksted. Jeg har været henne ved Lorenz i eftermiddag. Vi gik så i kino, hvor vi så et smukt stykke, som hed : Die Macht der Liebe. Derpå fik vi en god melmad. Jeg er lige kommen hjem og satte mig til at skrive. Lorenz er jo bleven garnisons tjenestedygtig igen. Nu har jeg glemt at takke for brevet, som jeg har modtaget i dag. Hvoraf jeg så, at I har det godt. Har I ikke afsendt en pakke, bruger I ikke at haste dermed, da jeg har nok denne uge. I kan sige til Irvan, at han kan ingen penge får tilbage. Jeg havde i dag brev fra S. Jørgensen. Han har været en tur til Mommarmark. Når jeg sætter mig til at skrive, synes jeg at have så meget at fortælle, men det bliver til ingenting. At vi kommer til Fronten har vi ikke hørt noget til, men flyttes fra kasernen skal vi en af de første dage, da der kommer 600 attenårige til Rendsborg på onsdag kl. 2. Men hvor de kommer fra ved jeg ikke. Skulle vi blive i Rendsborg i nogen tid, skulle vi egentlig prøve med en ansøgning. Jeg skriver næste gang lidt mere om denne sag, da vi nu skal i seng.

God nat. *Christian.*

Rendsborg, 14-03-1916 : Et brev.

Kære familie.

Meddeler Eder herved, at jeg er bleven forflyttet til et andet Kompagni. Vi er derved blevet blandet med tyskere, det har været grunden. I mit Korporalskab er der 6 danskere. Nemlig : P. Madsen fra Holm, C. Mathiesen fra Stevning, C. Jessen fra Holm og så et par fra Aabenraa. Ham fra Kegsnæs blev i samme afdeling. Nu må du nok kære fader prøve med en ansøgning på 8 dage.

Adressen : Königliche III Leite Abteilung, 1. Ersatz Regiment, Rendsburg.

Det skal så bringes til Amtsførstanderen. gødningskørsel og så kunstgødning, at vi har A. Frederiksens gård at passe, og flere naboer er indkaldt. Lorenz har haft held med sig.

Nu venlig hilsen til Eder alle. *Chr.*

Rendsborg, 16-03-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Takker Eder mange gange for pakken, som jeg fik i aftes. Den var i god behold. Nu er Grethe vist glad, da Lorenz er bleven fri. Jeg har det godt i det nye Kompagni. Feldwebel Leutnant er længe ikke så god som vor gamle Alefelder. Han stod også og rystede på hovedet, da han skulle give afkald på os. I går blev der mange indkaldt. Alle dem der blev taget til inf. ved train, kavalerister, artilleri og attenårige. Ingen fra Als.

I formiddags var vi til foredrag i Statshallen om Kriegauleihe. Og en mand, formodentlig borgmesteren, bad os grædende om at tegne en mark eller mere. Skulde fjenden høre, at de ikke får de 14½ milliarder, så var de fortabte. Ligeledes i skolen, hos børnene i skolen bliver der tegnet.

Tyskland har nu en gæld på 40 milliarder nu under krigen. Dette er 40 x 1000 millioner.

1000.000.000 = 40.000.000.000. Dem der vil tegne, kan rejse hjem efter pengene og får flere dages orlov for 1000 mark og dem der ikke tegner, i første afdeling, kommer ikke på orlov mere. Nu kan I se, at det kniber for tyskerne. Men dette tror jeg, at skal gøre krigens ende. Ellers har Gefreiteren og underofficererne ikke så meget at sige, som i det andet Kompagni.

Nu en venlig hilsen, på gensyn. *Christian.*

Rendsborg, 19-03-1916 : Et brev.

Kære søster.

Mange tak for brevet, som jeg fik på fredag aften. Jeg er i dag på vagt, og den kære søndag er spoleret. Fra i middags kl. 12 til i morgen kl. 1. Jeg har den første vagt afrevet, og det var fra kl. 1-3. Klokkeren er nu 6.30 og kl. 7 skal jeg igen, fra 7-9, fra 1-3 og 7-9 i morgen tidlig. Jeg stod vagt for pulvermagasinet uden for staden. Men i nat fra 1-3 skal jeg stå ved kasernen, hvor arbejdssoldater

fra II Dp. ligger. Lige nu har jeg haft besøg i Mathiesen fra Stevning, min spintkammerat. Han havde kæresten med, Jørgens datter fra Sjellerup, med hvem han er forlovet. Nu skal jeg på vagt. Nu er det bleven næste dages formiddag kl. 9 og jeg har mit bytte for i dag. På vagtstuen skal jeg blive til middag. I eftermiddag kan vi gå i seng. Jeg talte med Hans Nissen i går. Han er ikke godt tilpas, da han kan komme til Fronten, hvad dag det skal være. Du kan sige til fader, at jeg sagtens kan komme hjem i våren. Da der rejser flere hver dag, også danskere fra Als. Du kan tro, det var ikke godt at sove i nat. Vi ligger på et bord og vi må ingenting lægge under hovedet. Men underofficeren, som vi har på vagtstuen, er en meget god mand, så han tog det ikke så bestemt. Dansk talte vi også hele tiden. Han har også været 10 måneder i Frankrig og 4 i Rusland, såret to gange.

Nu bedes du hilse dem alle, også Lorenz. Fra din broder *Christian*.

Rendsborg, 26-03-1916 : Et brev.

Kære familie.

Da Lorenz og jeg er sammen i eftermiddag, vil jeg takke Eder for brødet. I morgen søndag skal jeg på vagt igen. Vi har fået os en god aftensmad. Lorenz kommer hjem en af de første dage. Vil du ikke kære fader se at få en ansøgning i gang, da den let giver 14 dages orlov. Adressen har jeg glemt at sende dig.

An Die Königl. III Abteilung, 1. E. Regiment 85, Rensburg.

Ellers har jeg meget gode dage, men er dog ikke tilfreds. I bedes i løbet af ugen sende mig lidt smør. Jeg er også glad ved den gode spintkammerat jeg har fået i C. Mathiesen fra Stevning. Han er så dansk, at han bandede tyskerne om natten i søvne. Lorenz kan I vente på tirsdag, måske træffer brevet Eder ikke før. De nye rekrutter, som vi har fået, bliver sleben fra morgen til aften, lige som dengang vi kom. På søndag var der en som skar pulsåren over og fik begyndt i halsen, da de fandt ham. Han kom straks på lazaret, om han er død, det ved jeg ikke.

Nu en venlig hilsen til Eder alle. *Christian*.

Rendsborg, 04-04-1916 : Et brev.

Kære familie.

I aften vil jeg skrive Eder lidt mere besked, og jeg ved nu også mere, som da jeg skrev kortet til Grethe. Sluppet for at komme i Ersatz Kompagni er jeg, men hører til Mobiliseringskompagni. Når Holland erklærer krigen, som tyskerne venter, så er vi straks der. Kommer af kludene gør vi ikke, så vi går hele dagen med fuld oppakning. I nat blev vi alarmeret, som jeg ikke turde skrive på kortet. Vi skulle holde os færdig. Englænderne kom i land ved Husum. Mange pakkede tøjet og ville sende det hjem, men jeg tog det hele med ro. Kl. 11 blev alt roligt igen og vi måtte gå i seng.

Alle attenårige, som kom for tre uger siden, også gamle garnisonsofficerer, skulle i aften med 9.30 til den danske grænse og skanse, da de mener, at englænderne også kommer den vej. Det blev heller ikke til noget, men nu da vi gik fra kasernen, stod de alle sammen helt færdig. P. Clausen og Philipsen skal også med, da de er sluppen for at blive inkluderet og M. Hellesøe, M. Gadmand. Jeg er bleven sammen med P. Madsen, C. Jessen og C. Mathiesen fra Stevning, også en Andersen fra Lysabild og flere alsinger. Over halvdelen er tyskere, også gamle 40 årige karle. I morgen går der vist en stor transport til Rusland, da det går tilbage der. Det ved I bedre end mig. I denne transport er der ti fra Als. Jørgensen fra Brandsbøl, Jørgensen fra Lysabild, som du vist kender moder, A. Clausen fra Ullerup, som er så dansk som ingen. Han har været på Hjortspring en fætter til Krentzen. De holder sammen som burre sagde han til mig i dag.

I har meget at bestille i disse dage, måske begyndt med at så, så jeg ville nok have været hjemme. Håbet om arbejdsorlov er nu ikke slukket. I eftermiddag har jeg, P. M. og C. Matt. været ude at spadserere fra kl. 4 af. Så kom vi til soldaterhjemmet, og gik her ind for at skrive. Mit ønske var, at blive her til påske, så får jeg orlov i fem dage. Det sagde underoff. i dag til mig. Dette er en meget god mand. Ham vi har fået i det nye Kompagni, er ikke værd at kalde hund. Skulle vi få ham i Fronten, skal vi hjælpe ham. Skulle jeg ikke komme hjem på søndag, må du nok sende mig ti mark kære fader. Heller ikke mere. En lille pakke smør eller fedt, ikke for meget. Når I sender det på tirsdag eller onsdag, det er tidligt nok, ikke brød og kage. Det er bedre at sende efter den gamle adresse.

Musketier J. III Abt. 1/E 85 Rg. IV K.

Nu vil jeg slutte denne gang med mange venlige hilsner. *Chr.*

På snarlig gensyn.

Rendsborg, 09-04-1916 : Et brev.

Kære familie.

Takker Eder mange gange for pakken, som J. Lorenzen bragte mig på fredag aften. I dag er det søndag, og vi har slet ingen tjeneste. I går fik jeg Grethes brev, hvoraf jeg ser, at Dok har fået føl. Det glæder mig også, at det er gået godt. Når det nu kan gå lige så godt med Lotte. I går var Frederik Struks fader her til Rendsborg. Han kan også komme af sted, hvad øjeblik det kan være. Men i morgen kommer vi nok af kludene igen. Så kan vi få orlov igen. De kunne lige så godt have sendt os på orlov i går og i dag, da vi dog ikke bestiller noget. Nu bliver der råbt ... enholes raus.

Så videre når vi har spist. Måltidet er endt, det var i dag Frulingsuppe. Hvad den er lavet af, det ved jeg ikke. Det er snart nyt at have en søndag, de sidste tre har jeg været på vagt.

C. Mathiesen fra Stevning har lige fået telegram, at H. Madsen fra Sjellerup og kone, som er hans søster kommer i eftermiddag. Jeg ved ikke om det ikke lader sig gøre at skrive ansøgningen om igen. Dette kunne I måske gøre selv, og så engang ved lejlighed bringe det til Amtsforsøgeren. Det må du selv om fader. Du er måske ikke for at ind til ham. Thi nu er alt roligt igen og arbejdsorlov gives der igen. Alle som kom, da det var uroligt, er blevet afslået. C. Mathiesens blev det også. Han søger igen. Det er pagteren i Stevning, der gør det for ham. Nu begynder det at regne. Vi ville ellers have været ude at spadsere og i kino. Klokkeren har vi parole. Befehlsausgabe til mandag. Nu vil jeg slutte for denne gang og tak for alt godt. *Christian.*

Sig Grethe tak for brevet.

Rendsborg, 14-04-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Vi har haft meget travlt i dag. Appel med vore sager. I formiddag tidlig havde vi appel med vor feltklædning og tornyster med indhold. Det skulle være helt rent. I går aftes blev det kasseret. Så blev det alt afgivet på kammeret. Så havde vi appel med dreilingtøj og Det var heller ikke godt nok. Så fik vi et par timers skrubben. I vor middagspause med en halv sur underoff. til opsyn. En børste sled vi alle op og tøjet lige med. I eftermiddag med vort søndagstøj og lange støvler. Det var godt nok, og så i aften måtte vi vise alle ting, som vi fik den dag, vi blev soldat. I morgen skal jeg på vagt, hvad jeg også er glad ved. Da de andre har en march fra i nat kl. 2 til morgen middag. Påskeorlov får vi nok ingen af, da vi rejser til Lageret den 25. april til den 1. maj. Men Hauptman Harms har søgt om vi ikke må rejse på tirsdag. Han troede ikke, at det blev til noget. Da kun togene den 22. og 26. d. m. må benyttes til påskeorlov.

I bedes sende mig en pakke til påske. Når I sender den af på onsdag eller torsdag, så får I se om jeg kommer. Når I sender et par æg, så bedes I ikke at koge dem, da de sidste jeg fik ikke var helt velsmagende. Skulle I have et stykke brød eller kage til overs, så må I nok sende mig det. Nu har I vel det meste af kornet sået. Jeg læste i Hejmdal at en Nielsen fra Mjels er falden. Det er en broder til ham, som har spint på den ene side af mig. Som for tiden er på orlov. Han kom af sted før denne store alarm kom.

Nu en venlig hilsen, på gensyn. *Christian.*

Min adresse er III Korporalskab.

Rendsborg, 16-04-1916 : Feltpostkort til Jørgen Jacobsen.

Kære forældre.

Kan meddele jer, at jeg måske kommer på fredag eller lørdag til den 24. d. m. Den 25. rejser vi til Lageret og på torsdag har vi appel med pakket tornyster til afrejse. Jeg er i dag på vagt og skal nu til de to sidste timer. I må nu ikke vente mig helt bestemt, da det også kan slå fejl.

Venlig hilsen til Eder alle. *Christian.*

Rendsborg, 25-04-1916 : Et brev.

Kære familie.

Vi er kommen godt herop igen, og jeg slap for at komme på vagt. I formiddag var jeg på kammeret at arbejde, som bestod i, at skille det uduelige tøj fra det gode. Det dårlige blev kørt til banegården og derfra til fabrikken. Vi har lige haft appel med pakket tornyster til Loksted. I morgen tidlig kl. 4 går toget. Da vi har været borte fra Rendsborg, er der kommen 300 mand fra Galizien, som har gået vagt bag Fronten. Disse er kommen i Ersatz kompagniet. Så kan der endnu gå en længere tid, forinden vi skal. Ellers er der intet nyt passeret. Vejret er nu meget smukt, så I har nok fået sået. Nu en venlig hilsen og tak for alt godt. *Christian.*

Jeg har afsendt et par spænder til Villy.

Loksted, 28-04-1916 : Feltpostbrev til Jørgen Jacobsen.

Kære forældre og søskende.

I har vel ventet længe efter at høre fra mig. Jeg har det godt og ønsker det samme om Eder. Det har været varmt her i disse dage, men vi har ikke meget tjeneste her og rejser igen til Rendsborg i morgen. Når vi kommer dertil, skal vi i Ersatzkomp. I aften fra kl. 6-7 har vi syngtime, da de ikke kunne få os til at synge i går, så fik vi Hachexerzieren. Derefter fik vi hver 15 patroner, 60 mand, men deraf traf kun 54 styk. Vi er jo nu lige glad, da vi dog kommer fra afdelingen. Disse æg som var i pakken, da jeg kom, var fordærvet. Det glemte jeg at meddele i det sidste brev.

Nu en venlig hilsen til Eder alle. *Christian.*

Jeg længes efter at høre fra jer, og hvorledes det er gået med Lotte.

Rendsborg, 01-05-1916 : Et brev.

Kære familie.

Vi er nu kommen til Rendsborg igen og er sluppen for at komme i Ersatzkomp. Det II Depot må stille dem i stedet for. I dag er bleven bekendtgjort, at vi skal til Loksted igen fra 15. til 20. maj. Nu glæder vi os også, at vi kan blive her endnu denne måned. Men det værste er, at der rejste 20 mand på arbejdsorlov, men så er det altså så trist, når man ikke kan komme med. Chr. Mathiesen rejste også. Han gav en ansøgning ind, da vi var hjemme i påsken. Så blev jeg og C. Jessen enig om, at skrive hjem og bede prøve det endnu engang. Men da vi skal til Loksted, så skal der stå dato på ansøgningen. 14 dages orlov efter vi er kommen fra Loksted til hjælp ved roer. Det ved du jo bedre kære fader. Skulle du komme til Nordborg, så bedes du prøve det, da det ikke er for tidlig. Alle som rejste i dag har til den 14. maj. I bruger ikke at sende mig noget før jeg skriver det. Eller går alt ved det gamle. Venlig hilsen. *Christian*

Adressen på ansøgningen : An der Erste Ersatz Bataljon, Inf. Reg. 85, Rendsborg.

Rendsborg, 06-05-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Tak for Eders brev, som jeg modtog i forgårs. I har det jo godt, og det har jeg også. I går aftes havde vi en forpostøvelse, hvorved jeg løb huller på fødderne. I morges meldte jeg mig syg og fik til min forundring 2 dages Bettruhe. Havde det været hjemme, ville det ikke have hindret mig noget. Men kan man hygge sig lidt her, så gør man det også. Men i morgen er det søndag, så er det ikke net at se, når andre går i staden., og når en Feldwebel kommer, så skal man jo ligge i sengen. Kl. er 9 og jeg har allerede fået den første ordre. Sehen sie das, sie zu Bett kommen. Men det blev så derved, at jeg kunne skrive dette brev færdig først.

Lige har jeg læst Hejmdal fra i aften, deri ser jeg, at tyskerne tager byggen fra Eder. Nu begynder det først rigtig at knibe. Føden har den sidste uge været noget bedre, da der ingen mere hvidkål og roer er tilbage. Nu gives der lidt bønner og kartofler. I dag er det jo kronprinsens fødselsdag, og flagene er ordentlig ude her på kasernen og i byen. Mon de også skulle vejre her til næste år. I bedes sende mig en pakke til den 15. d. m. Thi da skal vi af sted til Loksted igen. I går formiddag havde vi Besigtigung af Hauptman Harms. Han var ikke tilfreds med os. Vi skulle mere opvækkes og opmuntres. Thi deri var franskmændene os langt overlegne, sagde han til os. Vi er også kommen en time frem. Nu har I vel klokken til at gå rigtig.

Nu vil jeg slutte med mange venlige hilsner. *Christian.*

Lev vel på gensyn og nu må I ikke tænke, at jeg er slemt syg.

Rendsborg, 11-05-1916 : Et brev.

Kære familie.

Har i går modtaget pakker og brev. Hvori jeg ser, at I har det alle godt. Mig går det også godt, men venter kun nu på den orlov. Vi har haft Besigtigung af Hauptman Harms og han var utilfreds med os. Han sagde, at orlov kunne der ikke være tale om foreløbig. Lige var Keld her og hilste af med mig. Han rejser i morgen tidlig på 14 dages orlov, så kan det dog lykkes.

Til Loksted kommer vi ikke. Vi skal blive og stille vagt. Vi begynder på søndag middag. I går kom der 250 rekrutter her til. Nu er der længe siden, der er gået nogen til Fronten. Men jeg hørte i dag af vor underoff., at der var dicke luft, som han kaldte det. Fjenden går på i Frankrig.

Nu være I alle hilst på det hjerteligste. *Christian.*

Hils Lorenz og Villy.

Lokstedter Lager, 15-05-1916 : Brev på papir med regimentsmærke.

Kære familie.

Det blev dog til noget, at vi kom til Loksted. Vi rejste i morges kl. 3 fra Rendsborg. Nu går vi her og driver hele dagen uden tjeneste. Der blev tre transportere fordret til Fronten, og så kom vi til Lageret i stedet for Ersatz kompagniet. Frederik Struk er sluppen for at komme med. Da de tog 4. og 5.

afdeling. Det er gamle mænd, som først blev indkaldt i marts måned. Vi kommer vist ikke af sted før det aktive regiment fordrer nogle. Derfor bliver vi så godt uddannet.

I går fik jeg at vide på skrivestuen, at min arbejdsorlov var afslået igen. Hvorfor, det ved jeg ikke. Så har du jo gjort det arbejde omsonst igen kære fader. Der var endda flere, som rejste i går. Denne gang har vi nogen temmelig gode barakker. Det er første gang, vi er i stenbarakker. Vi havde på lørdag et foredrag af en Hauptman. Thi der var nogen fra II afdeling, som var på vagt, og trods vagthavende havde forbudt dem flere gange at tale dansk, blev de dog ved. Leutnanten bestilte arrestlokale til dem, men det ville han ikke. Han sagde, at de mente ikke noget med det, thi han havde været i Sønderborg i flere år og kendte befolkningen. Mit spisekammer er nu snart tomt og venter efter en pakke, som I også vist har afsendt. Føden har i den sidste tid været meget bedre, da underoff. får det samme som vi. I går hørte jeg af Thomsen fra Kegnæs at Hans var kommen til Düsseldorf. I dag har det regnet hele dagen. Jeg hørte af C. Matt., som kom i går fra orlov, at markerne ser meget godt ud derhjemme.

Nu vil jeg slutte med mange venlige hilsner fra *Christian.*

Rendsborg, 18-05-1916 : Feltpostbrev til J. Jacobsen.

Kære forældre.

Mange tak for brødet og den gode pakke, som jeg modtog på tirsdag. Af æggene var der ikke andet end skallet tilbage. I eftermiddag har vi fri, da vi har natøvelse i aften fra kl. 8 af. Hermed sender jeg et fotografi med vort indtog i Loksted fra banegården. Mig kan I ikke se, da det ikke er godt. Ellers er det vort Kompagni, nr. 1 er Hauptman Mühle, nr. 2 Leutnant Loff, 3 Leutnant Norman, en præst fra Rendsborg omegn, nr. 4 er vor Leutnant Don, vor afdelingsfører og 5 Feldwebel Schmidt.

Han skulle være den bedste Feldwebel i Rendsborg. Vi har lige fået ham, han bliver jaget fra det ene sted til det andet, da han er for god. Karl Hansen, som står ved siden af mig og siger, at jeg skal fortælle Eder, at han står ved lygtepælen.

I dag er der blevet spurgt, hvor vi vil hen til pinseorlov. Skulle vi være i Rendsborg, så er det ikke umuligt at jeg skulle komme. Ellers har jeg ikke oplevet noget nyt. Vi skyder skarp hver dag, i alt 100 patroner.

Nu vil jeg slutte med en venlig hilsen til Eder alle. *Chr.*

Lokstedt, 18-05-1916 : Postkort til Elise Frederiksen m. motiv af soldater i en slags luftskib⁵. (Christian er nr. 2 fra venstre).

Kære kusine.

Da det er længe siden, jeg har skrevet til dig, vil jeg sende dig et billede af vor luftsskibsfart. Det er alle alsinger, så vi kommer en rejse til Als i pinsen og så kan du også komme med.

5 Se billedsider.

Venlig hilsen til hele mejeriet. *Chr. Jacobsen*

Rendsborg, 21-05-1916 : Feltpostbrev til Jørgen Jacobsen.

Kære forældre.

Nu er vi igen landet i Rendsborg. Da jeg kom, fik jeg et brev fra Eder, hvori jeg så, at I havde været urolige, at jeg ikke havde noget at spise, men jeg havde fuldkommen til pakkerne kom, ellers havde jeg kunne købe smør i Loksted. Nu i dag modtog jeg en pakke, hvorfor jeg siger mange tak. I dag vil vi lidt ud og spadserere. Jeg har siddet og læst Heimdal og Politikken, som var i pakken. Æggene var gået itu, så det nytter ikke at sende mere. Måske kan jeg få søndagsorlov næste søndag. Noget særlig nyt har jeg ikke at skrive. Vi slipper endnu for at komme i Ersatzkomp. Vores unge underoff. er kommen til Fronten. Nu siger jeg Eder mange tak. Nu bruger I ikke, at sende mig noget før jeg skriver.

Venlig hilsen til Eder alle. *Christian.*

Rendsborg, 30-05-1916 : Brevpapir med regimentsmærke.

Kære forældre og søskende.

Særlige nyheder ved jeg ikke at skrive, men da jeg ingen tjeneste gør med, har jeg meget tid tilovers. Foden er ikke helt i orden endnu. Da de andre har haft stram tjeneste i de sidste dage, har jeg heller ikke meldt mig frivillig til tjeneste. Skulle vi blive forsat i Ersatzkomp. Ville jeg nok med mine kammerater. Transporten til F. er endnu ikke afgået. Det var bestemt, at de skulle af sted i dag kl. 11. Men der kom telegram, de skulle stå færdig til aften kl. 6 og i morgen kl. 6. M. Gadmand og Frederik Struck er sluppen for at komme med. F. Struck har udslag i ansigtet. M. Hellesøe står som Ersatzmand i fald der skulle melde sig en syg. Først ville Majoren ikke have, at dem af II Komp., som ved en undersøgelse blev k. skulle med. Derfor blev der så mange unge inkluderet. Nu går der også mange af dem med for tredje gang, hvor sårene ikke er helbredt. I dag gik der en transport af off. og underoff. i alt 70 mand. Der iblandt Feldwebel Kruse, ham der mishandlede os så meget i II Afdeling. Han har ønsket os mange gange til Fronten, men nu kom han af sted først.

C. Jessen var i søndags på orlov. De andre alsingere, som skal af sted til Fronten, kunne først komme af sted fra Rendsborg om aftenen med otte toget. Så lejede de en cykel igennem telefonen i Sønderborg og kom så hjem den samme nat. H. Schmidt fra Hgb. måtte cykle uden luft. I bedes sende mig lidt smør, sådan at jeg kan have det lige før pinse, ifald vi ikke skulle få orlov. Det bruger kun at være en lille feltpostpakke.

Nu venlige hilsner til Eder alle. *Christian.*

Rendsborg, 05-06-1916 : Postkort til J. Jacobsen m. motiv af Drejebro over Kanalen⁶.

Kære familie.

Meddeler Eder at vi drager fra Rendsborg kl. 11. Hvorhen er ikke bestemt.

Venlig hilsen og tak for alt godt. *Christian.*

Trier, Gerolstein, 07-06-1916 : Feldpostbrev til Jørgen Jacobsen.

Kære forældre.

Nu er vi ankommen til Trier og har fået middagsmad. Klokken er 3 eftermiddag. Trier ligger vist snert ved grænsen. Det er fuld af gamle ruiner og høje bjerge. Vi er kommen igennem Bremen Osnabrück, Münster, Aachen, Trier. Så kan I se på kortet, hvad tur vi har tilbagelagt. Kornet er her videre fremme og står også betydelig bedre. Om vi nu skal igennem Belgien eller Elsas, det ved jeg ikke. Igennem Luksenborg må vi dog ikke. Ellers har jeg det godt og ønsker det samme om Eder. I formiddags skrev vi en hilsen til Heimdal. Om vi kommer til Sedan ved jeg ikke for bestemt.

Venlig hilsen. *Christian.*

Frankrig, 09-06-1916 : Postkort til Jørgen Jacobsen.

Kære forældre og søskende.

Klokken er nu et om eftermiddagen, og vi har endnu ikke nået vort bestemmelsessted. Det er over to timer siden vi spiste mad i Sedan. Hvor vi bliver henført, har jeg ingen anelse om. I nat kl. 12 spiste

⁶ Se billedsider.

vi i hovedstaden i Luksenborg. Egnen her har ikke lidt slemt under krigen. Kun broerne ligger alle i vandet ved siden af den ny. Men markerne ser ikke godt ud, da de slet ikke er tilsået. Mange venlige hilsner til Eder alle. *Christian.*

Champagne, 09-06-1916 : Feltpostbrev til Jørgen Jacobsen.

Kære forældre og søskende.

I går aftes kl. 10 nåede vi vort bestemmelsessted. Vi er en 20-30 km. bag Fronten ved Reimi. Noget syd for en lille by Attigny, så kan I måske finde det på kortet. Vi bor her i huse, som civilbefolkningen for det meste har forladt. Jeg bor sammen med 3 fra Holm og 3 fra Lysabild på et høloft, hvor der ingen anden lys er end hullerne i væggene. I aftes traf vi sammen med Otto Petersen fra Holm, som også er her. Jorden består her af kridt og mergel og når det regner her er det en stor smøre. Vi kan høre kanontorden tydelig. Men så længe vi kan blive her, er vi dog glade. Ellers har jeg det godt. Skriver mere en anden gang, da vi står ude på en skoleplads og skriver.

Venlig hilsen. *Christian.*

Champagne, 09-06-1916 : Et brev.

Kære søster.

Nu ved jeg ikke om I har modtaget mine 3 kort og et brev. Thi da vi kom ind i Frankrig skulle vi kaste dem ud af vinduerne til andre soldater, at de kunne lade dem stemple, da der ingen postkasser gaves. Vor rejse gik først igennem Altona, Hamborg, Bremen, Oldenburg, Osnabrück, Münster over Rhinen, langs med Moseldalen til Trier. Ved Moseldalen er det meget smukke vinbjerge ved siden af floden. Den ene tunnel efter den anden. Nogle på et par minutters kørsel. Vi troede ikke, at vi havde kommen igennem Luksenborg. Vi lagde os til at sove, før vi nåede grænsen og så så vi højt, da vi kl. 12 skulle spise i hovedstaden i Luksenborg. Om morgenen kl. 4 var vi i Frankrig. Her så det ikke godt ud, markerne lå upløjet og byerne forladt. Enkelte huse nedskudt. Broerne var alle sprængt. Om middag kl. 12 var vi i Sedan. Her havde vi den tro, vi var ved målet. Så kørte vi igen til kl. 6 om aftenen. Så gik toget ikke længere ud, da skinnerne hørte op. Vi steg alle ud, og alt så ud efter, at vi var ved Fronten, maskingeværer kunne vi tydelig høre. Hvad Otto Petersen har fortalt os, var vi kun et par kilometer fra artilleristillingen. Efter 5 minutters forløb måtte vi rask i toget igen og så gik det tilbage i et par timer. Banegården, hvor vi kom ud hed Attigny. Nu måtte vi gå 6 km med hele oppakning i en øsende regn. Om aftenen kl. 10 nåede vi byen S-----, som vi ikke må skrive. Her bor vi i husene, som civilbefolkningen for det meste har forladt. Franskmændene ser ud efter at være meget dovne, da næsten alle huse er ved at falde sammen. Jeg bor sammen med C. Jessen og P. Madsen og tre fra Lysabild på et høloft. Nogle er endnu dårligere. Lige ved os ligger en kirke. Befolkningen ser meget medtaget ud. Det meste er kvinder, børn og gamle mænd. I morgen har vi marchøvelse og bade. Tjenesten er endnu værre end i garnisonen. Føden synes også at være bedre, men kan heller intet købe. I eftermiddag har det været smukt vejr. Vi kan også mærke, at vi er kommen mod syd. Frugten er meget videre og fluer vrimler det af.

Nu til slut en venlig hilsen til Eder alle og en glædelig pinse, som kommer for sent. På en snarlig gensyn. Din broder *Christian.*

Skriv snart lidt nyt når du ved noget.

Champagne, 11-06-1916 : Feltpostbrev til J. Jacobsen.

Kære familie.

I dag er det pinsedag her i Frankrig, og vi har været til kirke her i eftermiddag. Når jeg har skrevet brevet vil jeg hen og besøge Nis Jollmand, som var tre gange her hos os i formiddag. Han kom hertil i nat og skal i morgen ud til Fronten og løse det IX Armeekorps af, da det er forskudt og har ligget her siden krigsbegyndelse. På tirsdag kommer vi også herfra. Vi har en lille anelse, hvor vi kommer hen, men da brevet skal luses først, kan jeg ikke skrive det. P. Klyhn har jeg også talt med. O. Petersen er i samme Komp. som vi. Ham gav jeg et stykke skinke, da jeg ikke kan have det alt med. Det blev i dag forbudt af Hauptman, at vi måtte tage pakker med. Det nytter ikke, at I skriver til mig, før vi er kommen til det sted, hvor vi skal hen. Jeg skriver mere i morgen.

Venlig hilsen til Eder alle. *Christian.*

Champagne, 12-06-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Det havde været bedre at fejre pinse hjemme hos Eder end her nede i Frankrig. Så længe vi kan blive her, så må man finde sig i det. Nis Jollmand skal ud i gravene i morgen igen. Vi har været sammen det meste af dagen. P. Klyhn er også her i byen. I kan slet ikke tænke Eder, så meget militær som her er. Hans Rasmussen er omtrent et par km fra os. Jeg har ikke talt med ham, men vi gjorde en march på lørdag, og da kom vi forbi det hus, hvor han ligger. På onsdag flyttede vi igen. Vi ved også, hvor det går hen. To dages march herfra, har Hauptman fortalt os. Adressen kan I godt skrive efter, da den bliver den samme. Til Fronten kommer jeg ikke. Der blev spurgt i formiddags, hvem der ville frivillig med, da der skulle 150 mand ud. Så meldte der sig 147 mand. Feldwebelen spurgte flere gange om der ikke var tre til, men der meldte sig ingen. Så ville han ikke have de frivillige og tog 150 af de andre. Alle vi fra Holm slap. Mathiesen fra Stevning kom med og så 4 fra Lysabild og mange flere fra Nordslesvig. O. Petersen slap også. Han var ellers bange for at komme. Han er også i det samme Kompagni som vi.

Jeg skal nu snart i seng, som er på gulvet i noget papir. Men det er vi godt tilfreds med. Hauptman sagde, det var ikke godt at vide, om vi kom under tag, hvor vi nu kom hen. Før jeg slutter, vil jeg fortælle Eder lidt om franskmændene. Dem som er her ser meget griset ud, men foragter os meget. Når man går forbi, ser de os slet ikke. Føden får de udleveret af tyskerne. Brød får vi dobbelt så meget af, som i garnisonen og marmelade i massevis. Når jeg mangler noget, skal jeg nok skrive det. Så være I alle hilset mange gange. *Christian.*

Novion-Porsien, 18-06-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Det er en hel uge siden jeg har skrevet til Eder sidst. I den tid har vi flyttet længere mod nord for byen Novion-Porsien. Vi er nu mindst 50 km bag Fronten. Her er det meget frugtbart, men næsten alt sammen skudt og afbrændt. I al den tid siden vi drog fra Saulces, har posten været stoppet. Hvad grund, det ved jeg ikke. I nogle nætter lå vi i skolen her i byen. Ved siden ligger kirken, hvor alle vinduer er sprungen af kanonskydning. I formiddag blev vi inddelt på ny, da der gik 900 mand til Fronten og et par hundrede kom der fra Rostock. Nu ligger vi otte dansktalende på en kaffee i et lille gæsteværelse. Vi bor oppe på loftet og har et smukt udblik. Her ved siden ligger en stor afbrændt fabrik. O. Petersen er kommet til Fronten.

Vi fik en ny Hauptman, ellers havde der kommen mange unge med fra Als. Han ville skåne os, så længe det var muligt, og dem der havde over 5 børn. Det er en helt fornuftig mand på en 25 år med jernkorset, I klasse. Tjenesten er ikke så stram, som i garnisonen, men er sværere, men vi er dog alle glade, så længe vi kan blive her. I Østrig går det nok godt til i den sidste tid.

I bedes sende mig en pakke, da jeg har begyndt på den sidste pakke smør. Her er der mere befolkning, end hvor vi var sidst. I et hus er der mindst 30 unge piger, som alle må ud på marken at arbejde. I går drog de med sang ud at sanke hø. Klimaet er det samme som hjemme. Når solen står midt på himlen, er det noget varmere. Når vi har drukket kaffe vil vi ud at se på egnen. Købe noget er ikke nemt. Vin kan vi få nok af hos befolkningen, men den er meget sur. Den koster kun 20 pfennig flasken. Mælk er ikke så nemt at få.

Nu mange venlige hilsner til Eder alle. *Christian.* Min adresse er :

Musketier Chr. Jacobsen, 4 Gruppe, II Abteilung, Feldrekut Dep. 18. J. Division, IX A. K.

Novion-Porsien, 19-06-1916 : Feltpostbrev til J. Jacobsen.

Kære forældre.

Det vil nok gå nogen tid hen, inden I får mine breve, da det hele er stoppet. Det ligger i, at der er store troppebevægelser her i Frankrig. Det aktive Rg. 86 er her, og dem kommer vi nok med en af de første dage. Vi skal altid være marchberedt. I morgen har vi en stor march. Det hele her er plageri. Jeg skriver nok et stort brev i morgen, da vi må have ro i aften. Eller har jeg det godt og ønsker det samme om Eder.

Venlig hilsen til Eder alle. *Christian.*

Novion-Porsien, 22-06-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Allerførst mange tak for pakken, som jeg fik i dag, og brevet som kom i aftes. Det giver altid nyt mod, når man hører lidt fra Eder derhjemme. Af brevet ser jeg, at I har det alle godt, og at det er koldt hos Eder. Modsat har vi her en varme, som vi ikke oplever på Als. I går havde vi march, og det var snart uudholdelig. At gøre slap, når man kan holde ud, er til vor egen skade. Men der er dog en 20-30 mand, der gør det. Nu kommer de med en anden afdeling og må gøre det en gang til. De sidste to dage har jeg haft tandpine, og når det ikke er bedre til i morgen tidlig, melder jeg mig syg, og så kan man gå til Rethel og få den trukket ud. Men jeg er meget bange derfor, da man ikke kan få den bedøvet. Men i aften blev det bekendt, at vi skulle berede os til en otte dages kørsel med toget, og så er det bedre at få den ud. Vi kommer enten til Galizien eller Rusland blev der bekendtgjort i parolen. Her er alle Regimentter, som hører til det IX A. K., samlet. Rg. 31, 84, 85, 86, 75, 76 og 90. Så det er ikke knap af militær. Ligeledes, artilleri, kavaleri, train, Røde Kors og alt muligt, som bliver ladet med toget og kommer af sted. Kajseren har været to km herfra i dag hos det 80. Rg. Og givet dem, der viste tapperhed ved det sidste angreb mod Verdun, jernkorset. I morgen skulle han komme hertil i en bil og også måske stige ud.

I går og i dag har jeg fået en del blade. Feldwebel havde sagt, da de blev udgivet, var manden ikke tilstede, kunne man rive dem itu. Jeg læser at H. P. Hansen har talt for os. Clausen fra Brandsbøl var her og fortalte mig at Vitzke fra Solbjerg lå på et lazaret og var død af skydningen ved Verdun. P. Madsen fik brev i aftes og han fortalte at C. Kelsen var død og at I skulle udlevere kvæg til regeringen. Hils Jakob når han er hjemme endnu. Et brev tager 4-5 dage, så han er nok borte igen. Dem der blev tilovers i Rendsborg kom en par dage efter til Rusland og slap for pinseorlov. De andre ligger i reserve ved Verdun.

Hvorledes jeg kom fra Mathiesen vil jeg fortælle. Da der ikke var frivillige nok til Fronten tog Feldwebel ud af os. Så blev der talt til to, og alle dem der havde nr. et blev trukket ud og han kom med. Han kom så ikke af sted, da Hauptman ville, at de unge skulle skånes. Men så kom han i en anden afdeling. Du skrev kære moder, at vi måske var fulde af lus. Det er vi nu ikke, da vi har vand nok. Vi er bleven undersøgt et par gange, og der var kun få, der havde dem. Nu ligger vi i høvlspåner, og der kommer ingen lus. Meningen var at sende mit tæppe hjem, da jeg kan holde varmen i tøjet. Det bliver måske for dyrt, og kan jeg ikke have det med, må jeg jo kaste det bort. Lev vel, på gensyn. Mange venlige hilsner til Eder alle. *Chr.*

Staden, hvor vi er, kan I vist finde på kortet. På vor march ser jeg, at vi er i Provins Ardennes.

Novion-Porsien, 24-06-1916 : Feltpostkort til J. Jacobsen m. motiv af gravning af skyttegrave.

Kære forældre og søskende.

Sender Eder hermed en hilsen. Det er alt ved det gamle, og vi har det endnu alle godt, så længe vi kan blive her. Ellers går det jo meget hårdt til der ved Somme.

Mange venlige hilsner til Eder alle. Eders *Christian*.

Novion-Porsien, 25-06-1916 : Feltpostkort til Frederik Jacobsen m. motiv fra Rethel, Frankrig.

Kære broder.

I dag skal du have en hilsen. Sig fader og moder tak for pakkerne, som kom i går. Vi er på samme sted endnu. Vi ligger tæt ved denne by, som er på kortet. Jeg ville have skrevet et brev i dag, men det må tøve til i morgen, da vi skal spille skart. Har I snart alle kirsebær spist? Her er også nok af alle slags. Jeg har lige kogt mig noget stikkelsbærgrød. Vi har fået 1/10 pund sukker udleveret.

Venlig hilsen til Eder alle. *Chr.*

Novion-Porsien, 26-06-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Først siger jeg Eder mange tak for pakkerne. Postforbindelsen går meget hurtig 4-5 dage fra Eder hertil, og så er det vel det samme omvendt. H. Jessen har afsendt et par pakker til Chresten for 10 dage siden, og han har ingen modtaget, så jeg har måttet dele med ham. Jeg modtager Hejmdal regelmæssig hver dag kun tre dage gammelt. Det er galt med føden alle steder, hører jeg.. Her kan vi begynde at købe lidt. Det meste er nu cigarer, hvad vi får nok af, 2 cigarer og 2 cigaretter hver dag, også ret gode. Så du bruger ikke kære fader, at sende noget af den slags.

Nu er det ikke så varmt mere, thi i går havde vi torden, og i dag har det regnet. Vi var i formiddag ude at grave skyttegrave. Det er den bedste tjeneste der gives. Vi gør det med stor spade, så det er noget der ligner, som at grave til rør. I eftermiddag ekserceret og indsprøjtet, som har begyndt at smerte og i aften appel med strømper. I dag har vi også fået sæbe udlevet, tillige med lidt sukker, så vi har alle kogt stikkelsbærgrød. Jeg og C. Petersen købte os i middags en liter mælk. På bordet stod en pose kartoffelmel, jeg pegede på posen og på pengene. Konen rystede på hovedet. Thi vi har en lille anelse om, at der skal lidt mel i stikkelsbærrene. Maden, som vi får, er af og til uspiselig, men vi glæder os altid ved alt det brød vi får. Frederik har vel fået kortet, jeg sendte i går.

Da jeg kom hjem fra kortenspil i aften var der et par på stuen, som I kender, der havde fået en lille hat, og da vi nu ingen bænke eller stole har, havde de ligget ned derved, og da de skulle på benene, var det ikke godt. Vi kom så i seng, og syg blev de og stuen fuld. En som ikke havde prøvet det før, sagde i morges, havde han været hjemme, havde han straks gået hen og købt stjernen. En billig grin fik vi andre. Vor hilsen i bladet har jeg set. Alle de små stykker har de selv sat i, vi skrev kun vores navne.

Hvor længe vi bliver her ved vi ikke. Når vi ikke havde de store marchture, har vi det rigtigt godt. Frugt er her alt modent. Det er heller ikke forbudt at tage det. Men det er en stor skam, at gå hen i andre folks have og tage frugten. Men Hauptman sagde i dag, først der hvor der bor folk, thi vi vil ikke stå og se, hvor de spiser det. I er vel nu i fuld gang med hø høsten. Jeg sender nok en pakke en af de første dage med smørkasser. Da jeg tilligemed sender mit sovetæppe. Men det er ikke tilladt at sende store pakker de første dage. Det første I bedes sende mig er smør. Det haster nu ikke slemt. Kajseren har vi endnu ikke set til. Mange venlige hilsener til Eder alle. God nat. *Christian.*

Frankrig, 28-06-1916 : Feltpostkort til Kjestine Jacobsen m. motiv fra Manre, Frankrig.

Kære søster.

Der er vist en lang tid siden, du har fået en hilsen. Eders brev fik jeg i går. Vi er på samme sted endnu. Kl. 10 i aften skal vi på natøvelse, og det regner hele tiden, så vi vil få en våd pels.

Venlig hilsen til Eder alle. *Chr.*

Frankrig, 30-06-1916 : Feltpostkort til Jørgen Jacobsen m. motiv af ødelagt fransk by⁷.

Kære forældre.

Takker Eder mange gange for pakkerne 3. 4. som jeg fik i aftes. I morgen lørdag er vi fri for march, og det er en stor lykke. På søndag skriver jeg et brev. I har vist travlt i denne tid.

Mange venlige hilsen til Eder alle. *Christian.*

Novion-Porsien, 02-07-1916 : Et brev.

Kære søster.

Først tak for dit brev, også tak til Lorenz for hans brev, som kom i går. Jeg får ikke tid til at skrive til ham i dag. I morges kl. 7 stod vi op og kl. 8 skulle vi træde an til kirke. Da kirken her i byen er meget ødelagt, måtte vi til en anden by 2 km herfra. Mesmont hedder byen. Her ligger det 86. Rgmt., som alle var til gudstjeneste. Tilligemed H. P. Hansens søn fra Aabenraa som Leutnant. Gudstjenesten fandt sted i en park, som tilhører en borg. Den er næsten helt sammenskudt. Vand rundt om med hejsebro og vagttårn. Det er ikke godt at vide, om ejeren får den at se mere. Da vi kom hjem, fik vi nudler til mad, og så en god middagssøvn. Derpå holdt vi storvask med dreilingtøj, strømper og skjorte, og nu er kl. 5, og jeg har sat mig til at skrive dette brev. Det er en hede, så jeg sveder, endskønt jeg sidder med opstolpet ærmer. Vi har vasket nede ved floden. Her ligger en afbrændt vandmølle og bageri. Begge ejere havde skudt på en tysk patrulje. Derpå blev deres ejendom afbrændt og begge skudt.

Der er færdsel her på gaden hver dag. Den ene bil efter den anden med store officerer, også andre vogne af alle slags, train og kanoner. Flyvere ser vi hver dag og i dag mindst 10. Tidlig i morges var der to franske fly over byen. Jeg lå dengang i sengen og der blev et par skud affyret, så husene rystede. Men de forsvandt så i skyerne. Ude ved Fronten har de skudt de sidste to dage. Nu i eftermiddag holder de søndag. P. Klyhn taler jeg næsten med hver dag. Jeg kender nogle, som er i hans Korporalskab og dem har han forbudt at tale dansk. Det er også bleven forbudt her hos os. Men

⁷ Se billedsider.

det kommer de ingen vej med. Måske sanker i hø i dag eller holder søndag. Jeg har haft kort fra N. Jollmand. Han skulle ud i den yderste linie. Vi kan måske slippe længe for at komme ud i graven, da det IX Armekorps er i ro, og det er også godt for hver dag der går. Vi hører ingen Regiment til. Så vil jeg slutte med mange venlige hilsner til Eder alle. Din broder *Christian*.
Jeg sender en smørkasse I aften herfra.

Novion-Porsien, 04-07-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Om I modtager dette brev er ikke godt at vide, da posten helt er stoppet. Men jeg tror at få det med en cyklist til Rethel. Natten imellem søndag og mandag blev vi alarmeret. Kl. 12 blev vi vækket og vi havde ingen lys. Vi skulle stå færdig så snart som muligt til at lades med toget. Det blev ikke værre, end at vi kunne lægge os til ro, da det ikke gik løs før om morgenen. Først blev alle krigstroppe ladet og artilleri. Vi og train blev tilbage, da der ingen vogne var mere. Vi havde i går hele dagen fri, da der blev ventet efter vogne. Der kom ingen, men i aften blev der bekendtgjort ved parolen, at det først gik løs på torsdag kl. 9. Det ville blive en lang køretur, men det blev ikke sagt hvorhen. I den sidste tid er det nok gået galt i Arras og Flandern. Når vi kun ikke skal derhen. Skulle I ikke få post i nogle dage, så bruger I ikke at blive urolig. Når jeg kan få det afsendt, skal jeg nok lade høre fra mig. Ellers har jeg det godt og ønsker det samme om Eder. I søndags skrev jeg til Grethe, tilligemed en smørkasse. Den har jeg fået tilbage, da den ikke blev befordret.

Mange venlig hilsner. *Chr.*

Skriv lidt når I har tid.

På rejse, 05-07-1916 : Et brev

Kære forældre og søskende.

Brev nr. 1. Vi kom af sted i dag onsdag fra N. Porsien. Da vi var ude og eksercere i formiddags, kom der bud straks at blive forladet. Kl. 1 sad vi i toget og kl. er nu 6. Hvor det går hen, kan vi endnu ikke sige. Det går i NØ retning, og er lige kommet forbi byen Montcornet, så det går nok til Nordfrankrig. Egnen er meget smuk. Det er ikke den samme vej, som da vi kom fra Sedan. Byggen er de fleste steder moden. Jeg skrev et brev og fik det med til Rethel. Det er samme slags papir, som dette her. Når jeg kan slippe dette brev er et spørgsmål.

Der er nu gået 2½ time siden jeg skrev sidst og vi har fået forplejning i staden Laon. Det er det smukkeste mine øjne endnu har set. Det bliver ved at gå mod nord, så vi nok ender oppe i Flandern. Vi vil håbe det bedste. Af og til får vi os et spil kort her i toget, men vi kan ikke lade være med at se ud af vinduet. Thi det er mange gange smukkere end hjemme på Als. Men det havde været bedre at være der, endskønt man får meget at se. Nu kom vi til La-fere. Nu lægger vi os til ro og i morgen videre.

Torsdag den 6. juli. Nu sidder jeg i det nye kvarter og skriver videre. Det er i en stor bondegård i en smuk stue, hvor vi er otte dansktalende. Jeg er endnu sammen med de samme, også Thomsen fra Kegnæs og mejerist, som har været ved Hans i tre år. Byen er på størrelse med Nordborg og ligger 4-5 km fra St. Quintin.

Nu lidt om resten af rejsen. Da vi havde ligget os til at sove, nogle på gulvet andre på bænkene og C. Jessen opbundet til loftet i et Zeltbahn, opdagede en fransk flyver os, og holdt sig i nærheden af os. Alle Abwehrkanoner, som vi kom forbi, fyrede på den, hvorpå den fjernede sig. Toget holdt så en halv time forbi Ham, som nok skal være på kortet. Vi var tæt ved Fronten. Horisonten var helt rød og vi kunne tydelig se granaterne eksplodere, og der var en stor ildebrand nogle km fra os. Vi troede vi var kommen ud i skyttegravene. Kl. var 2.30 og så begyndte vi en march mod øst, så vi mærkede, at det gik fra Fronten. Kl. 6 var vi i den by Ham, som vi kl. 2 havde kørt forbi med toget. Hvorfor vi ikke er blevet ladet ud der, forstår jeg ikke. Trætte blev vi også uden søvn, uden at spise og så med vor hele ejendom på ryggen. Men det gik videre den ene by efter den anden. Vi havde altid det håb, nu må det dog være den næste. Men kl. blev 9, inden vi kom hertil. Halvdelen var kun med. Vejen lå fuld, endnu i aften er ikke alle vendt tilbage. En lod de også ligge for 3 uger siden på en march, som ikke har ladet sig se mere.

Nu har vi fået mad og kaffe, en god søvn, så vi er nogenlunde godt til mode igen. Vi har også gjort en march på 26 km. Vor Hauptman havde også medlidenhed med os i aften. Havde vi vidst, hvor

langt det var, så havde det endnu været værre. Vi får her et par dages ro, så slipper vi heller ikke for skyttegravnen. Kanonerne tordner uafbrudt. Det er englændere, der prøver at bryde igennem. Vi må bede til Gud, at gøre det bedste for os. Har I ikke afsendt smør, bedes I om at sende mig en pakke. Nu til slut en venlig hilsen til Eder alle i håb om en snarlig fred. *Chr.*

Frankrig, 07-07-1916 : Postkort til J. Jacobsen m. motiv af byen Montherme.

Kære forældre.

Har i aften modtaget Eders brev med tak. Måske har I fået mit, som jeg har nummeret nr. 1. Vi har nu godt udhvilet, men vi kommer vist endnu i aften af sted herfra. I dag har vi badet i Aisne kanal. Bag vort kvarter løber floden Somme.

Venlig hilsen. God nat. *Chr.*

Frankrig, 08-07-1916 : Postkort til J. Jacobsen m. motiv af byen Donchery.

Kære forældre og søskende.

Meddeler Eder, at vi er holden her endnu. Tak for Eders pakke med skinke, som jeg har fået i dag. I morgen skriver jeg et brev, det synes at blive mere rolig ude ved Fronten.

Venlig hilsen. God nat. *Chr.*

Seraincourt le Grande, 09-07-1916 : Et brev.

Kære familie, lørdag eftermiddag.

Hvilken lykke vi har, idet vi kan fejre søndag her bag Fronten. Næsten i tre dage har husene rystet af kanonskydning ude ved den engelske front. Kun i går eftermiddag var det mere roligt. Jeg og C.

Jessen er lige kommen fra en officerers have med lommerne fulde af kirsebær så store som valnødder, og I kan tro, de var søde og saftige. Nu for øjeblikket får officererne dem en middagssøvn, og så kan det lade sig gøre.

I dag er det også et meget smukt vejr, og det er mærkelig, at I bliver ved at have regnvejr. Det meste af det gode hø bliver vel fordærvet. Her er markerne alle tilsået med hvede og havre. Nogle stykker på en ca. tønder land er meget bedre end der gives på Als. Jorden er her helt mørk. Der gives også en sukkerfabrik her i byen. Der badede vi i formiddags og fik ved samme lejlighed maskineriet at se. 10 store dampkedler og en stor elevator ned til kanalen, mindst 500 meter lang.

Jeg har haft brev fra S. Jørgensen, og han skriver, at have besøgt Eder. Jeg skrev straks til ham efter en adresse i Danmark, som han gav mig, med 20 Pf. frimærke, men det har jeg fået tilbage med påskrift, unzulässig. Der stod heller ikke noget i, hvor jeg befandt mig, så det kunne ikke være af den grund. Han kan ikke lade være uden at skrive politik, og det er jeg ikke glad ved her. Thi vi har en Radfahrer som cykler til hovedkvarter, og han bringer vore officerer begivenheder. Da han er i samme Korporalskab, som vi, får vi det også at vide. Men jeg tør ikke skrive noget derom. Så let for tyskerne er det ikke at holde englænderne. I går afsendte jeg to smørkasser og et kort. Mange tak for flasken. Smør kommer måske i aften, men jeg har også nok Else fra Guderup har sendt mig en pakke.

Flyvere er der hele tiden over byen. I morges gik der 9 i en retning over byen, i retning Fronten. I middags så vi en kamp imellem 2 tyske og 2 engelske flyvere. Men der var ikke noget at se for røg af granater, som de sendte hinanden. Englænderne forsvandt og tyskerne landede uden for byen.

Ude ved Fronten bruges der en masse af munition, så halvdelen af os hjælper på banegården i Ham, at lade granater. Hvor længe vi bliver her er ubestemt.

Mange venlig hilsner til Eder alle. *Christian.*

Frankrig, 10-07-1916 : Postkort til Andreas Jacobsen m. motiv af byen Rethel.

Kære lille Andreas.

Siger først fader og moder tak for smørret. Så en tak for Grethes brev. Har også modtaget det første og takker derfor to gange.

Har det ellers godt og håber det samme om Eder. *Chr.*

Nu tror jeg nok Else skal have det næste.

Frankrig, 12-07-1916 : Postkort til J. Jacobsen m. motiv fra byen Saint-Quentin⁸.

⁸ Se billedsider.

Kære forældre.

Jeg ligger i vejgrøften og skriver et kort. Vi er på vej ud til Fronten. Endnu er vi en 15 km fra, kl. er 8, og dem skal vi gå endnu i nat, så min fødselsdag begynder førend vi når derud.

Mange venlige hilsner. Christian.

Falvy, 14-07-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Nu kan jeg få et brev afsendt til Eder igen. Thi når vi flytter, er der altid et par dage, vi ingen post kan få afsendt. Jeg skrev et kort på vejen hertil. Har I fået det? Vi har sluppet nogenlunde for skyttegraven endnu. To gange har vi været ude og skanse. Jeg sidder i en kirke bag Fronten og skriver dette brev. Her blev vi 400 mand indjaget natten kl. 1, da vi kom hertil, og snart lå vi alle på gulvet i en dyb søvn. Straks om morgenen kl. 7 gik det ud til skyttegraven, og mine ben var så trætte som aldrig før. Men med skulle vi alle. Vi marcherede så 5 km, og begyndte så at skanse en ny reserve stilling. Her gravede vi uden fare. De engelske kanoner kunne ikke nå os. Om aftenen vendte vi tilbage her til kirken. Uden mad måtte vi arbejde hele dagen, så fødselsdagen glemmer jeg ikke nemt.

I morges kl. 7 gik det derud igen. Denne gang videre ud. Her i graven lå det 86. Rg. og dem skulle vi hjælpe at grave en ny skyttegrav. Thi de var bleven slået tilbage. Kun halvdelen var tilbage. Det er mærkeligt, at dette Regm. altid skal så hårdt med. Jeg traf F. Sparre fra Nordborg, som Feldwebel, og han var kommen godt igennem, endskønt de havde tabt over halvdelen, ligeledes Kompagniføreren. Artilleriet skød så længe indtil graven var lig med jorden. Så greb de vilde dem an 4 gange, så kunne de ikke holde stillingen mere. Her fik vi først et lille indblik af krigen. Ingen kan tænke sig, hvorledes det ser ud. Kanonerne er aldrig rolige. I morgen skal vi ud at skanse igen. Jeg vil prøve i morgen at melde mig syg, men jeg tror ikke det nytter. I aften har jeg haft kort fra Lorenz og Marcus Hansens. Nu er det også 4 dage siden vi har fået sidst. Hejmdal fik jeg også, og jeg længes også at høre fra Eder.

På onsdag havde vi en march til St. Quentin, det er en stor stad, ikke så slemt ødelagt. Kun banegården får af flyverne. På søndag smed en flyver bomber ned, så 160 jernbanevogne med ammunition gik i luften. Skinnerne lå mindst 500 m borte. Skibene i havnen sank. Måske har i læst det i bladet. P. Klyhn er også her i kirken og han spiller. Af og til hører man orglet spiller Deutschland über alles. Præsten var hertil i går, da han hørte sin kirke fuld af militær. Jeg så ham ryste på hovedet. Det er også et grimt syn, at alteret og mange andre hellige statuer hænger fuld af geværer og kapper.

Nu til slut mange venlige hilsner til Eder alle og ønsker at I har det godt i håb om, at denne skrækkelige krig må få en ende. Thi vi er kommen hen på et dårlig sted. God nat. *Christian.*

Frankrig, 15-07-1916 : Postkort til J. Jacobsen m. motiv fra byen Saint Quentin.

Kære familie.

Mange tak for de kære pakker og brevet, som er kommen hertil i dag, og vi er vendt godt hjem i aften fra skanse arbejde. I morgen går det vist først ud ved nattetid og så skriver jeg nok et brev. Jeg kan ikke glemme at J. Lemeke er død.

Nu ønsker jeg, at det må træffe Eder alle ved sundhed i morgen søndag.

Venlig hilsen. *Christian.*

Frankrig, 17-07-1916 : Postkort til J. Jacobsen m. motiv fra byen Dontrien.

Kære forældre og søskende.

En hilsen sendes Eder ude fra en skov, hvor vi tror, at kunne finde ro i nat. Vi har opslået telt, men det værste er, at vi ingen halm kan få og det regner. Sidste nat lå vi strøet rundt på marken, og i dag har vi skanset hele dagen, så jeg er træt i aften og skriver først et brev i morgen. Takker også for brevet skrevet den 13. juli. Min adresse er 3. gruppe, som I vel har set på sendte kort. Det har nu ikke st.....

Venlig hilsen. *Christian.*

Frankrig, 18-07-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Takker først for brevet, som jeg fik i aftes, og det glæder mig, at fader er rask. Jeg skrev et kort i aftes, måske har I fået det. Vi ligger ude i skoven og er lige vendt hjem fra skansning. I dag har det ikke været så slemt med skydning ude hos os. Når vi kun ikke begynder på flad jord, så går det altid. Nogle skanser om natten og andre om dagen. Da nat arbejderne kom i morges, fik de en granat lige midt imellem dem, 11 blev såret og 3 døde, det er jo meget sørgelig. P. Madsen havde held, idet han slap med, at geværet fik en splitter på kolben. Nu ved vi først, hvor godt vi havde det i garnisonen og da man var hjemme.

Jeg læser, at I har afsendt et par pakker igen, men er endnu ikke ankommen. I dag har jeg fået en fra moster A. Marie med bom og cigarer. Smør har jeg nu en hel del af, så I bruger ikke sende før jeg skriver. Men et ønske som I bedes sende mig, og det er et par tynde strømper og en brødkniv, helst en der kan lukkes i. Den gamle har jeg sat til, da de beskød os med granater nede i kirken på lørdag nat. Byen er snart helt ødelagt, hvor vi var, men det er forbudt at skrive derom. I dag har vi skanset i en bygmark, som tyskerne har sået, men ikke fået lov at høste.

Da det er helt mørkt, vil jeg slutte med mange hilsner i håb om snart at komme hjem. *Christian*.
Jeg skriver hver dag, når Gud tillader det, og så kan I se på dato, når der ikke kommer et.

Frankrig, 19-07-1916 : Postkort til Else Jacobsen m. motiv: Eine Wurstfabrik im Walde⁹.

Kære Else.

Hermed sender jeg Eder alle en hilsen. Vi er i dag fri for skansearbejde og skal nu af sted i aften kl. 7. Jeg har i den sidste tid afsendt et kort til Eder alle, men ved ikke om I har modtaget dem. I går skrev jeg et brev.

Kærlig hilsen fra broder *Christian*.

Frankrig, 20-07-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Først mange tak for pakkerne 9 + 10, som jeg modtog i går. Smørret står sig godt i disse papkarton, så det er bedre og sende end en blikdåse. Jeg har sundheden endnu, og kom godt hjem fra skansningen sidste nat. Hen på morgenen kom der en flyver op, og den har nok set os. Kort derefter begyndte de at skyde. Vi løb alle derfra. Mange fik ikke deres geværer med. Straks da vi kom derud skød de gasbomber over hele Fronten. Vi kan være glade ved vore masker, som vi ellers har ærgret os over at slæbe på. Men i nat skal jeg ikke med, da vi skal ud til det 86. Rg., som reserve i morgen nat. C. Jessen og P. Madsen skal også med. M. Gadmand og en fra Lysabild også. Vi er omtrent en 20 nordlesvigere, som skal med og er blevet blandet med 600 hamborgere og bremere. Men det kan vist ikke være ringere end her. Thi der er der da en færdig skyttegrav, og der siges at det IX A. K. skal tilbage igen, da alle regiment er ødelagt. Men et er dog altid en trøst, der gives også sårede og fanger. Kunne jeg blot komme til det Kompagni, hvor H. P. Hansens søn er Leutnant.

I bedes skrive et kort til S. Jørgensen, da jeg ikke kan skrive herfra. Adr. er S. Jørgensen – A. P. Andersen, Auning St., Danmark. Thi jeg har nemlig haft kort fra ham og han beder om at skrive. Mit sovetæppe har jeg gjort en fransk kone glad ved. Jeg er også glad over ikke at have det at slæbe på, thi vi har nok endda.

Jeg vil se om jeg ikke kan få mig vasket i aften, før vi kommer ud i skyttegraven. Men så skal vi ned til floden Somme, og der er der en bro, som franskmændene beskyder, så det er trist at gå derned. Der er en brønd her i nærheden. Der står der vagt og udgives en lille portion til hver, og så skal vi selv koge vor kaffe. Eller er der ikke noget drikkevarer at få, en cognac til 30 Pf. stk. Om morgenen kan man vaske sig i bladene fra træerne. Lus har jeg ikke mærket til endnu. Godt kan I jo se, at vi har det, men ønsker at Gud vil sende en tid igen, hvor det bliver bedre. Nu bedes I ikke skrive eller sende noget, før jeg skriver den nye adresse.

Nu til slut mange venlige hilsner til Eder alle og god nat på en snarlig fred. *Christian*.

Frankrig, 21-07-1916 : Postkort til J. Jacobsen m. motiv: Westlicher Kriegsschauplatz¹⁰.

Kære familie.

9 Se billedsider.

10 Se billedsider.

Vi er endnu ikke kommen af sted til den 86. Regm. Vore afløsere er kommen i dag fra Hamborg og Altona. Det er alle årgang 1917, som er uddannet i 3-4 uger. Jeg har det ellers godt. Venlig hilsen til Eder alle. *Chr.*

Frankrig, 22-07-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Nu er det aften igen, og vi har sovet det meste af dagen. Sidste nat var det mere rolig i den kant, hvor vi var og skanse. Når vi kommer af sted til Regimentet er endnu ikke bestemt. Thi det kan ikke komme tilbage ude fra den yderste grav. Når de skal have reserve, er de altid bag Fronten.

I kortet som jeg skrev i aftes, fortalte jeg, at der var kommen årgang 1917, og i aften er der kommen 800 mand fra Flensborg, Sønderborg, Slesvig, Husum og Haderslev. Der var flere, som kunne dansk. Skorstensfejer Schulz fra Nordborg talte jeg med, og han vil komme til at undre sig lidt. Nu skal de til at slå telt op og ligge ude. De spurgte straks om vand. Vand er her en overflødig ting, så de har allerede næsen fuld.

Maden er ellers kraftig, hvad vi får. Det er næsten hver dag suppe med kød, men altid for salte. De attenårige som kom, må de køre tornysteret bagefter. Jeg har selv nok derved. En del af dem, var ude at skanse i nat, traf et dårlig hjørne. Da de begyndte at skyde løb de tilbage og skjulte sig et par timer bag i en understand. Til straf måtte de arbejde til kl. 9 i formiddag og igen i nat. Det er heller ingen under. Soldat i 3 uger og så 17 årige frivillige ibland, og det er dem der løber først. Det kan vi se af dem bland os, som havde den store mund i Rendsborg.

Dette år får I vel ikke høst til august. Her er rug og byg høstet. Et sted også begyndt og tærskes. I morgen kommer dem fra Ham tilbage. Her er Mathiesen og M. Hellesøe og mange andre ibland, og der siges også, at vi skal nyinddeles til forskellige Regimenter. Her i skoven er der flere tusinde soldater. Ellers har jeg sundheden og ønsker den samme om Eder kære forældre.

Mange hilsner og god nat. *Eders Christian*

Frankrig, 23-07-1916 : Postkort til J. Jacobsen m. motiv: Kostprobe aus der Feldküche¹¹.

Kære forældre og søskende.

Takker for Eders brev skreven den 17. juli, som jeg har modtaget i aften. Vi komme ikke til 86. Regm. I dag er der afrejst 700 gamle mænd dertil.

Venlig hilsen til Eder alle i håb om snarlig fred. *Eders Christian.*

Frankrig, 25-07-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

I går kom jeg i en ny plads, og det var ved 85. Regm. 7. Kompagni. Om det nu er bedre, end at vi havde kommen til 86. er jo ikke godt at vide. I nat har vi sovet i en vejgrøft bag Fronten, og endda har jeg sovet helt godt. Jeg havde aldrig troet, at kunne holde det ud uden at blive syg. Kompagniet, som jeg og flere dansktalende er blevet tildelt, er ude i stillingen endnu og kommer om kort tid tilbage. Vil så håbe, at vi ikke skal derud, før det kommer tilbage. Thi det er det sidste Komp. af IX A.K. der er i skyttegraven. O. Petersen er ved samme Komp., og jeg har hørt, at han er kommen godt fra de sidste kampe. Den 20 juli har været den hårdeste dag for det IX A. K. så længe krigen har varet. Generalen har ladet opslå skrifter, hvori han takker for denne dag, og det skal herefter være en fridag for IX A. K. Nu kommer det IX A. K. herfra, da der ingen af officererne, der vil herud til Somme igen. I det hele har de fået 4-5000 reserve fra Rekrutten Depo. Så mange tab må de også have haft, og de har kun været i stilling et par dage. Også årgang 1917 er kommen med hertil, hvad der er uddannet i 10 uger. Når det kniber kommer alt med.

I går da vi kom hertil, blev vi godt modtaget. Så meget kød, ost, sukker og marmelade, som vi ville spise. Enhver kunne tage 3-4 brød, som han selv synes. Hjemme gives der ikke brød nok, her bliver der ødslet dermed. Det er jo således, når de er i ro, får de for meget og ude næsten intet.

Takker for faders brev. Hejmdal kommer ikke rigtigt, som det skulle. Et par dage ingen og så 3 på en gang. Der er mærkeligt, at det bliver ved at regne hjemme hos Eder. Varmt er det for tiden ikke her. C. Christensen fra Holm må ligge her i nærheden. Han er ved 4/85. Når vi kun er i ro, så bliver vi jo ti gange bedre behandlet ved et Komp. end ved Rekrut Dep. Ekserceren gives ikke her, heller

¹¹ Se billedsider.

ingen øvelsesmarch. Jeg så et landkort i går ved M. Gadmand, og der er byen at se, hvor vi har skanset den sidste tid. Mesery. Den nærmeste by her er Pargny og Falvy. Den 1. august vil der jo blive afholdt fredsmøder. Om det bliver til fred, er ikke godt at vide, men godt var det, når det ville blive fred til jul.

Mange venlige hilsner. *Christian.*

Den 24. juli har jeg ikke skreven ellers hver dag i længere tid. Min adresse er :
Musketier C. Jacobsen, 7. Komp. Inf. Rg. 85, 2. Batt. 18. I. P. IX A. K.

Leschelle, 28-07-1916 : Et brev.

Kære forældre.

Mit sidste brev til Eder skrev jeg den 25. d. m. og siden den tid har vi marcheret og har ingen post kunne slippe. I 3 dage er vi gået 80 km fra Fronten og er nu i en by øst for Guise. Hvad grund vi er kommen her helt ud, har jeg ingen anelse om, og her er hele IX A. K. samlet. Natten imellem 25. og 26. traf vi 7/85 Rgmt. hvor vi var tildelt og så begyndte rejsen hertil. Det har været en meget stram tur i denne hede, og det er også et under, at det kan lade sig gøre. Men havde det gået mod Fronten, havde det hele ikke gået så godt. Spise kan man ikke, men drikke, som syv. Da en del af os er indkvarteret på en bondegård, drak jeg to liter god mælk, da vi kom hertil, som kun kostede 20 Pf. literen.

O. Petersen er kommen godt fra de hårde kampe, og er i det samme Komp. som jeg, men der var kun få tilbage. Kompagniføreren blev sindssyg, da han så sit Kompagnis undergang og er i Tyskland. P. Madsen og en fra Stenderup er i samme gruppe som jeg. Hans Sandvej fra Mjels har jeg talt med, som er i 5/85, og Villy kan I hilse fra hans broder, som jeg har set i formiddags. Han har det bedre end en Infant. løbe efter en vogn uden tornyster. Jeg kendte ham ikke, men Dal fra Pøl sagde det.

Behandlingen her er mange gange bedre end i Garnisonen og Rekrut Dep. En underoff. Ligger ibland os, og det er ikke at høre og en Leutnant snakker med os, og kan også spise af vore Kohgeselien. I Garnisonen satte en underoff. sig ikke i nærheden af en menig. Majoren gav os i går en dårlig trøst. Vi skulle have tålmodighed, thi krigen er lang endnu. Så længe franskmændene kunne gøre sådanne angreb, tænkte de ikke på fred, og så længe vi har reserver sluttet tyskerne heller ingen fred. Men vi må takke Gud, for at have fået os her helt tilbage. Men en skønne dag sidder vi også i en auto, og så går det hen et sted, hvor det kniber. Jeg har købt et pund ost her ved konen af god mælk for 0,80 mark. Det kan man ikke kalde for dyrt. I bedes kære forældre, at sende mig et pund smør og så strømperne, som jeg har bedt om i det sidste brev.

Så mange venlige hilsner til Eder alle og god nat. *Christian.*

Frankrig, 01-08-1916 : Postkort til J. Jacobsen m. Wohnung eines Fliegerpostens vor Reims¹².

Kære forældre og søskende.

Da jeg ikke fik skrevet i går vil jeg sende en hilsen. Vi har det fortiden meget godt. Nu går krigen snart ind i det tredje år. Post har jeg ikke modtaget endnu.

Hilsen sendes. *Eders Christian.*

Frankrig, 02-08-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

I dag har jeg god tid at skrive et par ord. Thi jeg skal hente spise og er fri for skansearbejdet. Lige er jeg kommen fra Gernemont, hvor vi hentede kaffe. Her er forplejningen meget bedre, end som de første dage, vi kom her til skyttegravene. Maden, som vi får om natten, er meget kraftig, men det skulle den jo også gerne være, for det arbejde vi gør. Vi er endda alle så slappe, og ingen har rigtig appetit. Hvornår vi kommer længere ud er endnu ikke bestemt. En del af os kom af sted for et par dage siden, deriblandt C. Jessen og Otto Petersen, men nu er alt roligt. Franskmændene har travlt med at trække pigtråd. Så det måske bliver en rolig stilling. At den bliver helt rolig, tror jeg ikke, da vi ligge i en form af en hestesko.

¹² Se billedsider.

Her regner det hver dag og gør det vel også hos Eder. Har I begyndt at køre byg ind? Havde jeg dog kunne hjælpe. Thi dette her bliver man hastig ked af. Hvorledes går det J. Moos? Lige har jeg set lidt i Heimdal, hvor jeg ser at C. Grau har haft gode undskyldninger.

Liebknecht har fået en meget hård dom. Her bliver der fortalt, at der har været spektakel i Hamborg. Tyskerne fik i går to franske flyvere nedskudt. Ellers har jeg det godt og ønsker det samme om Eder kære forældre.

En kærlig hilsen. *Christian.*

Leschelle, 02-08-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Vil i eftermiddag skrive et par ord. Jeg vil ikke gøre dette brev så langt, da jeg har hørt, at I har fået sommer derhjemme, og så ved jeg nok, at I ikke har tid til at studere hele dagen. Der er intet nyt passeret her hos os. Det meste af dagen ligger vi på ryggen og tiden går altid meget rask. Heimdal er det eneste jeg mangler, da vi endnu ingen post får. I tror vist kære forældre, at jeg mangler smør, men det kan vi få nok af her. Det koster 1,60 mark. Så det måske er billigere end hjemme. Har I afsendt noget efter den gamle adresse, så er det måske fordærvet eller smeltet. Vort ønske er jo, at blive her foreløbig. Tropperne, som var her før vi kom, var et Garderegiment, som var her 3 måneder.

Skjorterne har jeg fået vasket ved en kone. Jeg sidder på en vogn og skriver, og så vil jeg fortælle Eder en mærkelighed her i Frankrig. Alle vogne her har kun to hjul. En med fire skal de betale skat af. Ligeledes for vore vinduer. Skodder er der for alle. Husene har altid et dårligt udseende, da der kun er få vinduer. Slutte brevet vil jeg ikke, før vi har fået post, da jeg tror, at der må være noget til os fra Rekrutten Depo.

Har i aften modtaget Eders brev, hvorfor jeg siger tak. I har det jo godt, hvad jeg også har. At I havde været så vidt med høet, havde jeg ikke tænkt.

Venlig hilsen til Eder alle. En snarlig gensyn. *Christian.*

Frankrig, 04-08-1916 : Postkort til J. Jacobsen m. motiv : Sivry – Brükenstraze.

Kære forældre.

Takker hermed mange gange for pakkerne 11, 12, 13, som jeg lige i aften har modtaget. Vi er i velbehold og jeg skriver et brev i morgen, når jeg kun kan på rejse, da det ikke er til at købe.

Venlig hilsen til Eder alle. God nat. *Chr.*

En tak til Kjestine for pakken. Dette er det sidste kort jeg har.

Leschelle, 06-08-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Først en tak for pakkerne, som jeg har modtaget efter den gamle adresse. Dette papir har jeg købt hos en fransk kone her i byen. I kantinen kan vi ikke få mere. Jeg sidder ved køkkenbordet hos franskmændene og skriver, som er meget nette imod os. De har 25 køer og driver ingen kornavl. Her ved siden af gården ligger et slot, hvoraf jeg har et billede, som jeg sender en af dagene. I dag er det søndag, og nu har vi været her en god uge. Det går hårdt til ude ved Somme igen, fortæller vor Leutnant.

I går fik jeg det første Heimdal efter den nye adresse, og ser at der er mange faldne og sårede derhjemme fra. Otto Petersen fortæller at P. Hvid er savnet. At P. Klyhn er savnet er ikke sandt, da jeg har set ham for en uge siden, og da var han her i ro. Du skrev kære fader, at jeg var kommen fra alle kammerater, men jeg er sammen med P. Madsen og en fra Stenderup. De andre kommer jeg sammen med hver dag. Men som vi var inddelt til 86. Rg. så havde vi bleven skilt fra hinanden. De andre, jeg er sammen med, er for det meste gode ved os. Kun et par polakker, som er aktive, dem kan vi ikke rigtig komme ud af det med, og så er det miklenborgere, de kan ikke lide dem fra Holsten. Vor Kompagni Feldwebel er en tjenestekarl fra Sundeved. Han er også ret god ved os. Vi mener nu at gøre ende på krigen den 17. august, som mange tror. Men Generalen bekendtgør, at der først forestår hårde kampe, som man også godt kan tro. Datteren her har fået brev fra en fangelejer i

Tyskland, at hendes kæreste er falden. Nu synes jeg ikke at vide mere at fortælle denne gang. Fri for lus er jeg endnu. Mange venlige hilsner sendes Eder alle fra *Christian*.

Frankrig, 08-08-1916 : Postkort til Jørgen Jacobsen m. motiv af et slot i Leschelles¹³.

Kære forældre.

Hermed mange tak for pakkerne, som jeg modtog i aftes. De har været længe undervejs. Dette er slottet her i byen. Jeg skriver et brev i morgen. Ellers har jeg det godt og ønsker det samme om Eder. I morgen kommer General von Qvast, og så skriver jeg i morgen, hvad han har sagt. Venlig hilsen til Eder alle. *Chr.*

Leschelle, 09-08-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Først mange tak for brevet, som jeg lige har modtaget og for pakkerne med æg og pølse. Kjestines brev har jeg også modtaget i aften efter den gamle adresse. Æggene, som jeg har kogt i dag, er gode. Jeg skrev et kort i aftes med slottet på. Det har i måske fået.

Vi havde i dag besøg af 4 Generaler, men meget havde de ikke at fortælle. Der skal komme befaling fra Kajseren, når det 18 Inf. skal indsættes igen, og så kan der måske gå en tid hen. Til det 18. Inf. tilhører Rgmt. 85, 86, og 31. Jeg læser, at Jacob Moos er kommen til Sachsen. Det kan jo både være godt og ondt. Ellers havde jeg let kunne træffe ham her, da Regimentet er her i nærheden. Lunde fra Sebbelev er såret. Der er flere af dem, der var sammen med os i Rendsborg, som kom til 84. Rg., som er falden og såret. De er endnu ved Verdun, men der er det jo rolig. Ude ved Somme går det jo hårdt til igen.

I aften har jeg modtaget otte Hejmdal fra Rekrutten Depo. Marius Gadmand er kommet tilbage til Depotet. Han havde en stor byld på benet, og da vi var et par for mange i Komp. kom han af sted. At I har haft blæst, har jeg læst i Hejmdal, der havde der været højvande. Her har vi en hede, så det er næsten ikke til at holde ud i vort kvarter, som er oppe på loftet under pandetag. Om morgenen er det ligefrem helt koldt. P. Sandvej er kommen til Reserve 85., som ligger i Elsas. Kunne I sende mig A. Hansens adresse, så kunne jeg måske engang træffe ham. Men når man ikke ved, hvad Regm. han er ved, så kan vi let omgås på en vej.

Kommer I engang til Nordborg, så bedes I købe mig et kort. Thi skal vi vandre meget om her i Frankrig, så kan det være helt net. Sig moder tak for at have skreven til Sofus. Egnen her er den frugtbarste egn, tyskerne har af Frankrig. Men der hvor vi kom ind i Frankrig er det den magreste egn af Frankrig. Så det var ingen under, at jeg skrev, at Frankrig stod Tyskland bag. Kniven kan jeg let klare mig med.

Mange venlige hilsner til Eder og på gensyn. God nat. *Eders Christian*.

I morgen sender jeg Kjestine et kort.

Frankrig, 10-08-1916 : Postkort til Kjestine Jacobsen m. motiv af posthuset i Leschelles¹⁴.

Kære Kjestine.

Sender dig her et kort med gårdens folk på. Gården er ikke at se. Tak til Eder alle fire for pakken, som er mig meget kær. Den bliver opbevaret til marchen til Fronten, eller når jeg skulle blive forkølet. Ønsker at kortet må træffe Eder alle ved sundhed.

Venlig hilsen. *Christian*.

Leschelle, 12-08-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Da jeg ikke skrev i går, skal I have et brev i aften. Vi er endnu på samme sted og har det godt, og som jeg har set i Grethes brev i aften, at I også har. Vore sager er nu i orden og vi begynder at eksercere. I det er vi unge jo mestre over for de gamle. Thi aktiv, det gives der jo ikke meget af. Er der en, er han befodret eller har en drukposten.

I Hejmdal læser jeg, at de begynder at tage smørret fra Eder. Forlegenhed skal I selv ikke sætte Eder i kære forældre, så kan jeg også klare mig uden. Kunne man blive her, så var det jo en let sag. Jeg

¹³ Se billedsider.

¹⁴ Se billedsider.

spiser hver dag mælk og kiks, for maden er meget dårlig. Grunden er, de har intet. Det er jo fisk, blade og stilke. Et par gange har vi fået lidt smør udleveret. Men brød i overflod. Alefelder, som har dannet os ud, er kommen hertil det 4/85 og har også udtaget sig til Burche af dem, som var der af hans afdeling. En Clausen fra Helle. Politien fra Rendsborg, som plagede os så meget og ønskede os til Fronten, kom selv først, og har såret sig selv ude ved Somme og skal nu for krigsret. Leutnant Nørrelykke har jo fået jernkorset I klasse. Han tog med sin afdeling 19 fanger. Men det siges, det var overløbere fra franskmændene. Jeg har modtaget brev fra A. Hansen fra Peronne. Men der er vi jo langt fra nu. Leschelle er måske ikke på kortet. Men det ligger imellem La Capelle og Le Nouvion, hvor vi bader meget. Byen er meget smuk, men en del helt ødelagt. Hver mark her er begroet med græs og næsten alle tilplantet med frugttræer, også langt fra byerne. Æblerne modnes stærkt og de første gode pærer har jeg spist. Det er jo et paradis her. Nu begynder det at mørknes og jeg vil slutte. Smør har jeg modtaget fra mejeriet. I morgen skal vi til kirke. Mange venlige hilsner og god nat. *Christian*.
En tak til Grethe for brevet, men jeg har ingen modtaget fra hende efter den gamle adresse.

Frankrig, 14-08-1916 : Postkort til J. Jacobsen m. motiv fra kirke i Leschelles¹⁵.

Kære forældre.

Det bliver nok det sidste kort her fra denne egn. Vore gode dage er forbi og vi går herfra i morgen tidlig, men hvorhen? Nu kan der nok gå flere dage hen, inden I hører fra mig igen. Mange hilsner til Eder alle. *Christian*.

Frankrig, 15-08-1916 : Et brev.

Kære forældre.

Vi er nu på rejse igen. Om jeg kan slippe brevet er ikke bestemt. Når vi i morgen på marchen skulle træffe en train, så kan jeg afgive det. I morges kl. 6 gik det fra byen Leschelles, og nu er vi 6 km vest for Guise. Hvor vi kommer hen, ved vi ikke, men det er samme vej, vi kom fra Fronten. I de sidste dage er det bleven fortalt, at Hindenburg havde gjort krav på det IX A. K., men det har jeg ikke meget tro til, at vi her skal forlades.

Takker Eder for skinken, som jeg lige modtog da vi rejste. Marchen hertil er ikke så slem som sidst. Fødderne er bedre og vi er kommen til kræfter. Men sindet er mere tungt, når det går den vej, men vi håber at komme hen, hvor det er rolig. Egnen her smuk og markerne fulde af korn. Byg er i hus og det andet for det meste modent eller høstet.. Endnu en tak til børnene for deres pakke, thi den kvæger meget på marchen.

En venlig hilsen sendes Eder alle fra *Eders Christian*

Lev vel på en snarlig gensyn.

Frankrig, 18-08-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Først mange tak for Eders kære brev jeg lige har modtaget. I dag har vi ro her på slottet, men det gør også behov. I aftes afsendte jeg et brev til Eder, som jeg slap hos en artilleri. Det var mærkelig, at skinken kom før brevet, da brevet er afsendt først. Har også i dag modtaget et brev fra Andreas, som mener at skal i skyttegravene, da der er kommen afløserne. Han er nu også i den mening, at det. Jeg bruger vel ikke at skrive mere. Af Sofus brev ser jeg, at han ikke er rigtig tilfreds. En af dagene vil jeg sende en hilsen, som I bedes sende ham.

I dag er det jo fest. Det var den 18. august 1870, at det 18. I. sejrede ved Gravelott og 1914 ved Terlemon i Belgien. Majoren samlede hele Batt. sammen i formiddags, men der kom kun 30 mand tilbage af de 1000, som havde deltaget i 1914. I morgen middag går det videre til Mesery, men det er mere rolig der, og i dag skulle man snart tro, at der var fred. Endnu har vi ikke hørt kanonerne. Men det kommer nok i aften igen.

Til sådan fest i dag får vi øl, alt hvad vi vil drikke. Men jeg har hovedpine i dag og har slet ingen appetit. Så det er måske dansk øl, som Sophus skriver. Men nu da jeg har fået brev fra Eder kære forældre, så er det bleven bedre, men det ligger nok i marchen. Hejmdal har jeg også fået. Hvori jeg læser, at Bonde fra Sebbelev er død. Han blev straks, da vi kom til Frankrig tildelt det 86. Rg. Det

15 Se billedsider.

bedste er, at vi har en meget fornuftig underoff., som har gjort hele krigen med. For tiden har vi fået en ny Kompagnifører, da Priesten blev syg, da vi skulle af sted fra Leschelle, men det er også et net menneske. Kun vor Togfører er en helt ung frivillig Sachser. Høsten ser jeg, at I har godt begyndt på. Smør fra mejeriet har jeg modtaget, så jeg mangler intet. Strømperne er gode, som jeg har takket for i et brev, som I måske ikke har modtaget. Til faster Mi. har jeg skrevet til fra Leschelle. Eggen her er meget smuk, som man ikke ønsker bedre, det er noget helt andet som i Champagne. Mange venlige hilsner sendes Eder fra *Eders Christian*.
Håb om at det snart må få en ende.

Frankrig, 19-08-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Vi kom af sted om morgenen fra slottet og kom i middags her til en lille by, som hedder Pargny, den grænser sammen med Falvy, den by, hvori vi lå i kirken, men hvor nu alt er roligt. Vi har slået telt uden for byen i et stykke hvede. Her skal vi blive et par dage. Måske er det ikke på landkortet, men det er 5 km vest for Matigny. Vi har lige høstet hvede, hvoraf vi har lavet os et helt net kvarter. En le fik vi hos muni kolonne, som vrimler her. Her går alt ikke så strengt til, som hjemme, når I træder et stykke korn ned.

Jeg hørte i aftes, at der var fredsforhandlinger mellem Tyskland og Rusland. Tyskland bød dem en meget gunstig fred og ville give dem Polen tilbage. Men det er vel løgn. I aftes fik jeg et Hejmdal, to dage gammelt, og der stod der intet om den ting. Mange får sig en lille ridetur, da der står tusinde af heste her. I går aftes efter jeg skrev et brev til Eder var vi ude ved en flyvestation, hvor vi så dem gå op og ned, som fungerer meget godt, der var 7 der.

Vi skal nu til at spille skart og vil slutte med mange venlige hilsner til Eder alle.

På en snarlig gensyn. *Eders Christian*. Lev vel.

Frankrig, 20-08-1916 : Postkort til Frederik Jacobsen, m. Denkmal u. Rathaus i St. Quentin¹⁶.

Kære Frederik.

I dag skal du have en hilsen fra mig. Vi skal i aften ud og skanse, men nu er alt meget roligt her.

Eller har jeg det godt og ønsker det samme om Eder.

Venlig hilsen. *Christian*.

Pargny, 21-08-1916 : Et brev.

Kære moder.

En hjertelig lykønskning til din fødselsdag. Det er jo tredje gang du fejrer den under krigen, men håbentlig den sidste. I dag er vi flyttet ind i byen i træhuse, som er meget net anrettet. Med senge, borde og bænke. Sidste nat var vi ude og skanse, som nu slet ikke er farlig som sidst. Kun et enkelt skud holder korsvejene ved lige. Vort arbejde bestod i at grave en dyb løbegrav fra 3. grav til 2. stilling. Helt ude ligger det 1. Batt og 3/85 i 3. stilling og vi 2. Batt. skal først løse af om ti dage. I den tid skal vi skanse hver anden nat. Fluor er der så fuldt af, så man kan ingen steder være fri for dem. Nu ønsker jeg, at det må komme den rette dag og træffe Eder alle i bedste velgående.

Venlig hilsen og på en snarlig gensyn. *Eders Christian*.

Pargny, 22-08-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Nemt at få noget at skrive er det ikke, men jeg har det godt og ønsker det samme om Eder. I nat skal vi ikke ud og skanse, men sidste nat har det været meget uroligt igen. Franskmændene greb an 4 gange og kom også ind i graven. Men det 3/85 kastede dem ud igen. Men har også haft store tab. C. Christensen er også fortiden derude. I dag har de krævet 8 offic. af vort Batt., så tabet må derefter ikke være så lille. Har I lidt smør tilovers bedes I kære forældre sende mig lidt. Ellers har jeg skinke og pølse endnu.

Mange venlige hilsner sendes Eder alle. *Christian*.

Frankrig, 24-09-1916 : Et brev

16 Se billedsider.

Kære forældre og søskende.

Vil meddele Eder, at vi er kommen ud i skyttegraven, hvad jeg havde en anelse om i går, da jeg skrev kortet. Men det ville jeg ikke skrive, da det er mere sørgelig for Eder kære forældre end for os andre, der nu engang er kommen heri, og når Gud er med mig, kommer jeg nok godt fra det. I aftes blev vi alarmeret, og kl. 2 skulle vi løse af her i den 3. grav, hvor det ikke er så slemt som helt ude, men turen kommer også til os. Det er kun to dage til hvert Komp. Hvorledes det er gået C. Christensen ved jeg ikke, men hans Komp. er kommet tilbage, hvor vi lå. Men det er 3/85 der har lidt meget. Nu ligger der mange bekendte derude for franskmanden. Fra Lysabild til Kegnæs. Ligeledes C. Matt.

Vi har her en lille understand med to meter jord over, men det er ikke mod granater. Heri ligger vi to mand. En fuldtræffer kan den jo ikke stå for. Men splitterne har vi dog dækning for. Tørsten vil blive det værste for os. Noget kan vi ikke få tilført. Vi har en flaske vand og Selter. Hvor længe vi skal komme ud dermed, ved jeg ikke. Brød, kiks og kød har vi en del med af. Noget varmt får vi ikke, indtil vi kommer tilbage igen. Det går under jorden i en hel time, før vi når herud, og i nat var det så mørkt, så det var snart ikke til at komme igennem. Lys må der ikke bruges. Når man tager en mantel om sig, så sover man også godt under jorden. Jeg sov fra 2 af til i morges kl. 8. Nu skal jeg stå posten kl. to og kl. er l.

Vor gamle Alefelder ligger også ude ved franskmanden. Posten får vi meget uregelmæssig. På tirsdag fik vi for tre dage og længes snart efter at høre igen fra Eder kære forældre. M. Gadmand er kommen til Rg. 162, hvor Frederik Struk også er. P. Hvid skulle jo være i fangenskab og H. Clausen er jo også savnet, som det har stået i Hejmdal.

Sender Eder alle en venlig hilsen. På en snarlig gensyn. *Eders Christian.*

Frankrig, 25-08-1916 : Et brev.

Kære forældre og søskende.

Første mange tak for de kære pakker, som jeg lige modtog, 17, 18, 19, 20. Æggene har ikke holdt sig helt godt denne gang. Transporten her ud gennem graven er der et par der har løbet ud. Sidste nat var alt meget roligt, så vi både fik mad og kaffe. Vi var også ude i anden stilling og skanse i 5 timer. Her er alt sammen skudt fra offensiven, og en stank, så vi var alle glade for at vende tilbage til tredje stilling. Estrees kom vi igennem, som næsten er underpløjet af granaterne, der gives ikke en mur af husene, alle træer er oprykket. Derigennem er der bleven graven en lille løbegrav. I dag skyder batterierne efter hinanden ellers bliver gravene ikke beskudt.

Jeg har lige læst Hejmdal. I aften, når det bliver mørkt, må jeg se at få et par af æggene spejlet. Thi nu kan flyverne og færdselsballonerne se røgen. Tyske flyvere vover dem slet ikke her ud. Kun de franske er her næsten hele tiden, uden at tyskerne kan få dem ned.

I bedes kære forældre ikke sende noget før jeg skriver det, da min oppakning bliver for stor. I dag er det jo din fødselsdag moder og I har da vist et par fremmede, og jeg håber, at mit brev har truffet ind den rette dag.

Nu mange kærlige hilsner til Eder alle. *Christian.*

Frankrig, 27-08-1916 : Feltpostkort til Jørgen Jacobsen.

Kære forældre og søskende.

Vi er endnu i samme grav og har det alle godt, men har meget at bestille, skanse og slæbe bjælker. For tiden er det meget roligt. I går fik jeg ikke skreven. Kl. 2 skulle jeg tilbage og hente Selter og da jeg kom tilbage var posten, som bliver indsamlet kl. 5, afsendt. Af Grethes brev ser jeg, at I alle har det godt og rugen i hus. En tak til Else for brevet.

Mange venlige hilsner sendes Eder. *Christian.*

Dette var det sidste brev !

Afskrift af annonce i Hejmdal.

Efter lang, smertelig Uvished
er det bleven vor tunge Lod
at meddele Slægt og Venner,
at vi af en Kammerat har fået
at vide, at vor kære,
uforglemmelige Søn, Broder
og Svoger.

Christian

Har fundet sin Død på Slag-
marken i ... den 31. August
1916, 20 år gammel.

I dyb Sorg

Jørgen Jacobsen,

Hustru og Søskende

Nørrelykke v. Nordborg.

Hvil i Fred, du Kære.
Altid savnet, aldrig glemt!

Sørgegudstjeneste finder Sted

Søndag den 13. Maj.

Tak til alle, som har glædet
ham med Pakker og Breve.

Im Felde, 3. September 1916.

An Herrn
Jörgen Jacobsen

Im Namen der Kompanie teile ich Ihnen
mit, daß Ihr Sohn Christian seit dem 31. August 1916
vermilst ist.

Sobald Sie etwas über den Aufenthalt
Ihrer Sohnes erfahren, bitte ich eine Mitteilung.

Petersen
Feldwebel, 7/85.

Im Felde, 3. September 1916

An Herrn

Jörgen Jacobsen

Im Namen der Kompanie teile ich Ihnen
mit, das Ihr Sohn Christian seit den 31. August 1916
vermilst ist.

Sobald Sie etwas über den Aufenthalt
Ihrer Sohnes erfahren, bitte ich ein Mitteilung.

Petersen
Feldwebel, 7/85

Felten, 3. September 1916

Til Herr.

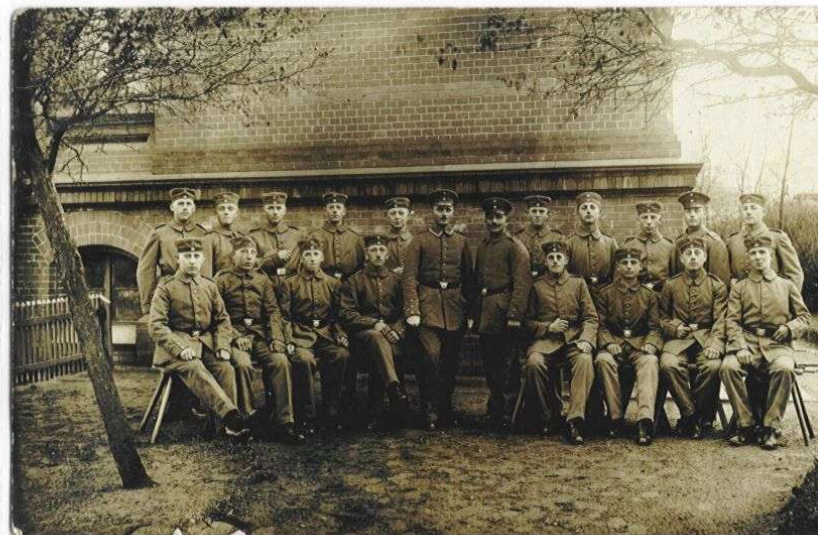
Jörgen Jacobsen

På Kompagniets vegne meddeler jeg Dem,
at Deres søn Christian er savnet siden den 31. August.
Så snart De erfarer noget om Deres søns opholdssted,
Beder jeg om meddelelse derom.

Petersen
Feldwebel, 7/85

Udateret kort

Kort dateret 21.11.1915

Kort dateret 08.01.1916

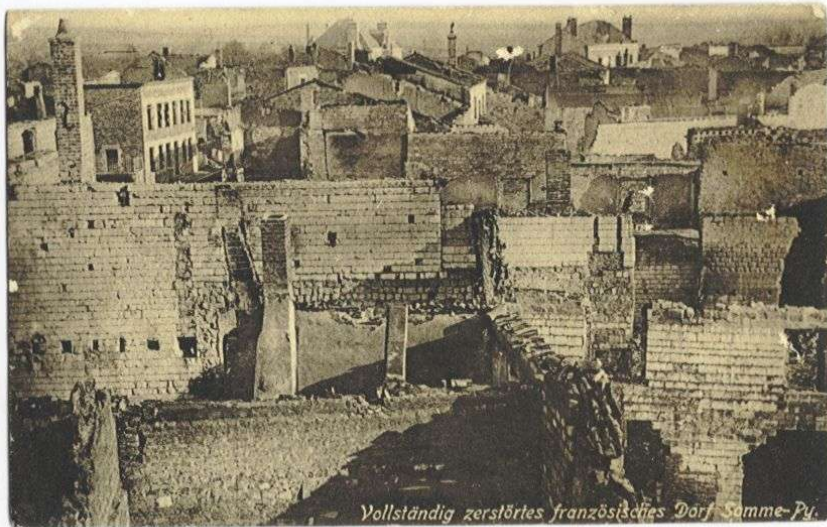
Kort dateret 08.02.1916

Kort dateret 18.05.1916

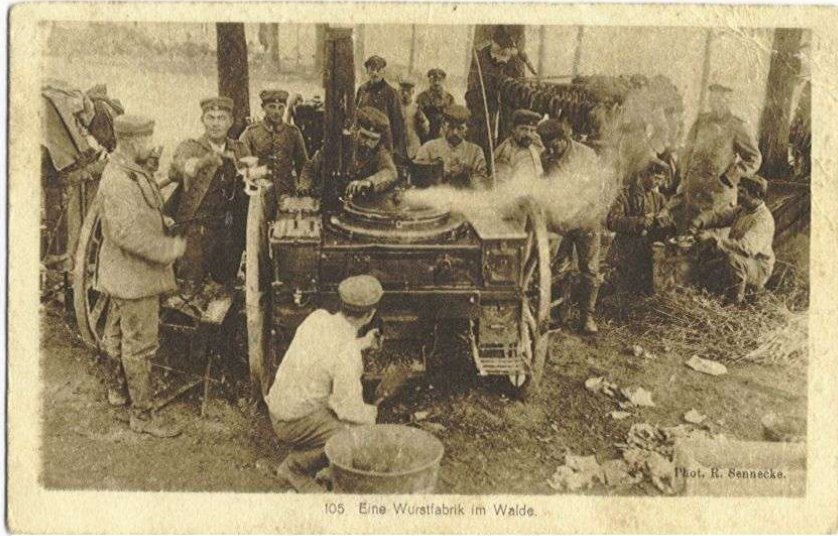
Kort dateret 05.06.1916

Kort dateret 30.06.1916

Kort dateret 12.07.1916

105 Eine Wurstfabrik im Walde.

Phot. R. Sennicke.

Kort dateret 19.07.1916

15. Westlicher Kriegsschauplatz.

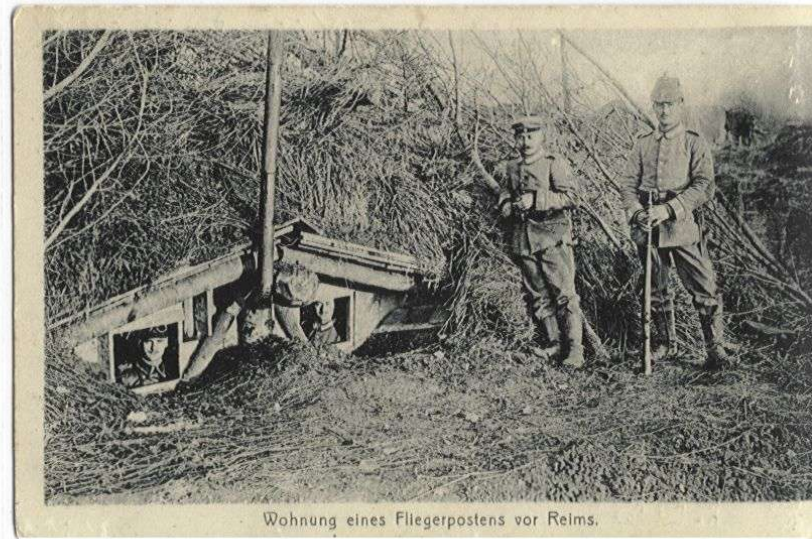
Kort dateret 21.07.1916

101 Kostprobe aus der Feldküche.

Phot. H. Bartz.

Kort dateret 23.07.1916

Wohnung eines Fliegerpostens vor Reims.

Kort dateret 01.08.1916

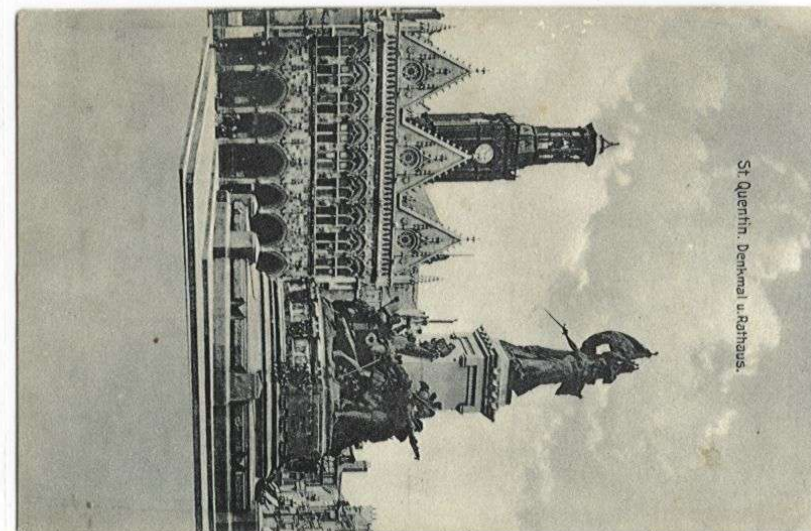
Kort dateret 08.08.1916

Kort dateret 10.08.1916

Kort dateret 14.08.1916

Kort dateret 20.08.1916